

ОРГАН ВНУТРІШНЬОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРОФЕСУРИ Й СТУДЕНТІВ

У Т Г І

З м і с т :

I. Пресо́ва Конфе́ренція в УТГІ	I
2. Два ювілеї в УТГІ. (Проф. Л.Д.Шрамченко, проф. Д-р Г.Г. Махів)	28
3. Ювілей Ректора УТГІ, проф. Д-ра г.к. Б.Ю. Іваницького	29
4. Проф. В.В. Садовський (некролог)	31
5. Лект. А.П. Животко (некролог)	32
6. УТГІ після грошевої реформи	33
7. Від Сектора Позаочного Навчання до студійників	36
8. Французька і англійська мови - позаочною мето́дою.	38
9. Реєстр позаочних курсів УТГІ	39
10. Відозва Управи СПУГА і Ректорату та Сенату УТГІ до Українського Громадянства в Європі і за Океаном	43
II. Звіт Ректора УТГІ за 1947-48 акад. рік	45

-----:::00000:::-----

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ В У Т Г І.

В цьому числі уміщаємо матеріал Пресової Конференції, що відбулась 21 Грудня м.р. в Українському Технічно-Господарському Інституті в Регенсбурзі.

Пресову Конференцію було запроєктовано і улаштовано з метою нав'язання ближчих стосунків між нашою Школою і українською пресою. Потреба цього зв'язку самозрозуміла, бо Інститут обслуговує широке українське суспільство, а головним посередником між школою і Суспільством була і залишається наша преса. На Конференцію було запрошено представників усіх українських часописів та окремих журналів. На жаль, не всі Редакції прислали своїх відпоручників, хоч майже усі заповіли свою присутність. На Конференцію прибули: Голова Відділу Культури і Освіти ЦПУЄ - проф. Л. Білецький, од Редакції час. "Час" - ред. М. Сосновський, од ред. час. "Наше Фиття" - інж. С. Довгаль і Б. Феденко, представник час. "Неділя", од ред. "Вісника Оселі" (Регенсбург) Д-р П. Дурбак, од закордонних часописів - проф. С. Драгоманів.

Головним предметом Конференції - було ознайомлення представників преси із життям та завданнями Інституту в цілому і з діяльністю його окремих Секторів та відділів. З цією метою керівники окремих галузів, на чолі з Ректором Інституту, проф. Б. Іваницьким, виготовили короткі огляди діяльності та ближчих завдань окремих секторів та ділянок праці Школи, що й були зачитані на Конференції.

По заслуханню доповідей, відбувся обмін думок між учасниками Конференції, крім того, гості мали можливість оглянути виставку видань Інституту, а також виставку колекцій і фотографій з життя Інституту та Подєбрядської Академії, що улаштував Голова Т-ва Інженерів-Абсольвентів УТА-УТГІ - інж. І. Шабельський.

Конференція протягнулась цілий день, до вечера, після чого для гостей та учасників Конференції було улаштовано товариську вечерю. В товариській бесіді було зачеплено низку питань, що торкались як Школи, так і укр. преси.

В цьому числі ми подаємо доповіді, що були зачитані на Конференції. Вони цінні тим, що фіксують фактичний стан Школи та окремих її Секторів і ділянок на певному етапі та намічають плани на ближче майбутнє.

$\frac{1}{2} - \frac{1}{2} = \frac{0}{2}$

[Faint, illegible text from bleed-through]

$$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$$

DATE _____ TIME _____

Регенсбургъ

- 8 — 1 — 1 — 1 — 1 — 1 — 0000000000 — 1 — 1 — 1 — 1 — 1 — 1 —

.....0000000000.....

РЕКТОР УТГІ

Проф.Д-р г.н. БОРИС ІВАНИЦЬКИЙ

ГОЛОВНІ МОМЕНТИ З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ І ПРАЦІ УТГІ.

I.

Історія УТГІ належить до історії боротьби за наше Відродження й за нашу Волю.

Це також історія людей.

Це історія тих, що колись присвятили свої скромні сили великій справі української державності; також і тих, що зі зброєю в руках боролися за свою землю й свій нарід і були переможені.

Шляхи цієї історії - разом з тими людьми йдуть від Київа і Львова, також від Кубані й Буковини та Закарпаття. Вони переходять через голодний Тарнів і задротовані табори, не оминають і столиць європейських держав, - щоб зійтися в осередку Європи - в Празі й Подебрадах. Тут злучилися - досвід старших та сила й завзяття молоді, щоб створити осередки національної праці.

У Подебрадах - це була Українська Господарська Академія - УГА.

Її історія почалася раніше, ніж вона сама виникла.

У 1920 році, у Тарнові (в Польщі), в евакуованні Міністерстві Земельних Справ УНР, опрацьовується докладний план Київської Сільсько-Господарської Академії з декількома факультетами. Цей план пізніше (1922) використовує Спілка українських техніків сільського господарства, що повстала в тім же Тарнові, для складання проекту Агрономічно-Лісової Академії. Остаточно ця школа, що її заснував Український Громадський Комітет у Празі (під головуванням М. Шаповала), сформувався під назвою - Українська Господарська Академія в складі трьох факультетів: Агрон. Лісового, Інженерного й Економічно-Кооперативного.

Так на чужому терені повстає, розгортається й поступово, всебічно розвивається УГА, стаючи піонером українського технічного високого шкільництва.

На цей час в Україні ще не було української високої технічної школи - української за мовою, на прямом, професурою. Ще й нині нема такої школи. З чужими, ворожими нам тенденціями з пануванням чужої мови, з чужою адміністрацією працюють там школи.

Ідеологічно й генетично УГА зв'язана з усім комплексом творчих ідей та фактів відродженої в 1917-18 рр. Української Державності. Своє коріння вона має в Києві, в багатоплоднім ґрунті українського відродження. Її творили й розбудовували ті, що спочатку брали участь у будові держави, стаючи на різних фронтах державного будівництва.

Поворот на батьківщину і праця для батьківщини - в такому аспекті організується Академія: тому (спочатку) скорочений трирічний курс, але вивчення проблем української техніки й господарства, студії з українознавства.

Але Академія не була тільки еміграційною школою, що мала дати високу технічну освіту українській молоді закордоном. Її праця пов'язала її й з рідною землею. Залишаючися на чужині, вона зближається до Батьківщини, а частково й безпосередньо працює для неї.

Підручники УГА знаходять попит і в УСРР і дещо з них перевидає навіть Держвидат України; з рідної землі приходять замовлення на видання від окремих осіб і установ. Тисячі людей, вивезених з України до Німеччини, вписуються в час війни на позаочні курси УТГІ.

Технічна термінологія УГА зацікавлює Інститут Української Наукової Мови при ВУАН і в 1926 р. УГА одержує лист від цього Інституту з проханням прислати деякі матеріали та взяти колективно або індивідуально участь у редагуванні словника сільсько-господарської термінології.

У 1933 р. УГА, в порозумінні з галицькими чинниками, бере участь у розробленні проєкта трирічного сільсько-господарського ліцею для Галичини.

Значна кількість абсолювентів Академії знаходить працю в західних українських землях (в Галичині, на Волині й Закарпатті), присвячуючи свої сили й набуті знання для господарського і культурного піднесення рідного народу.

Будучи на чужині, УГА не замкнулася в формальні, вузькі рамки еміграційної школи. Вона випромінювала й назовні національні вартості й чини та наслідки своєї праці, виконуючи тут наче б ролю одного з амбасадорів чи репрезентантів українського народу.

Значна кількість публікацій професури УГА в різних мовах (чеській, німецькій, французькій, англійській, еспанській та сербській) знайомить культурний світ з Україною, її наукою та проблемами. Із загальної кількості 698 публікацій біля четвертини опубліковано в чужих мовах.

Доповіді на наукових та фахових з'їздах у Чехії і в інших країнах та участь у міжнародних з'їздах дали можливість поширити відомості й репрезентувати українську науку. Професура УГА брала участь у 3-тій Словянській ботаників у Празі, в Аграрному Міжнародному, 3-тій природників та лікарів, у Міжнародному 3-тій Хліборобської Академії у Празі, у Міжнародному Конгресі землемірів у Парижі, у Міжнародному Конгресі геодезичної та географічної Унії в Празі та інш.

Академія бере на себе виготовлення багатьох мап, картограм та діаграм про Україну і надсилає їх для Українського відділу Міжнародної вистави в Чикаго.

Назовні УГА була виразником української ідеї в тім загальному обсязі, що його створив патос українського ренесансу. Вона була одним з виявів ідей і волі України до національного й державного відродження.

З цього погляду не можна недоцінювати її ролі, як інформатора й популяризатора української справи закордоном.

У 1924 р. Академія перетворюється на 4-х річну високу школу й існує до кінця 1935 року, випускаючи за час свого існування 560 інженерів різного фаху.

Її видавнича діяльність за увесь цей час виявилася в кількості 2149 аркушів, а кількість високошкільних підручників становить більше сотки. Це були перші підручники технічного змісту в українській мові. Вона організує також термінологічні комісії й видає фахові термінологічні словники.

У 1931 році в лоні професури Академії зароджується думка створення допомогової організації в формі Товариства прихильників УГА (ТПУГА). Це товариство організує 12 листопада 1932 року Український Технічно-Господарський Інститут позаочного Навчання (УТГІ), що починає нову еру науково-педагогічної чинності. УТГІ твориться за взірцем УГА і його основу становлять три високошкільні фахові відділи - по зразку трьох факультетів УГА. Поруч з фаховими відділами, організуються фахові курси для навчання практичних дисциплін. Відкривається також Висока Школа Державних Наук, Технікум С-Господарської Промисловости, Курс Українознавства, Журналістики, чужих Мов та ін. Широко розвивається Видавництво, що на 1 жовтня 1941 року видало коло 1400 друкованих аркушів.

Особливо сильно зросла кількість студійників у час війни, коли багато українців опинилося на німецькій території. У цей час ця кількість становила більше 8000 осіб.

II.

У квітні 1945 р. УТГІ залишає в Подєбрадах усе своє майно: видавництво, бібліотеку, канцелярію, більшу частину грошових засобів. Залишається в Чехії й частина активної професури. А при евакуації горить збомбований вагон, гинуть зразки видань, друкарські машинки і частина коштів. Коло десятка співробітників зруйнованого УТГІ евакуаційна хвиля викидає до Платлінгу, в малий деревляний барак.

Але ці люди не зневірюються й знов розпочинають свою працю. 28 червня 1945 року провід УТГІ-одержав у Регенсбурзі дозвіл Американської Військової Влади на продовження своєї чинності. І УТГІ, вдесятеро збільшуючи кількість лекторського персоналу через приплив нових кваліфікованих сил з нової еміграції та своїх колишніх абсолювентів, що зі всіх кінців Німеччини з'їжджаються до своєї альма матер, знов розпочинає аудиторне навчання за традицією УГА. Замість трьох факультетів УТГІ розгортає свою працю аж до п'яти факультетів: агр.-лісовий, інженерний, економічний, ветеринарний і фармацевтичний. Кількість студентів доходить до тисячі, а кількість нових позаочних студійників перевищує тисячу. Знов видаються підручники: за два роки видано коло 30 підручників на 450 аркушів друку.

Відкривається сектор середніх і нижчих фахових шкіл та курсів, що охоплює по таборах 67 шкіл та курсів з 415 викладачами та коло 2,5 тисяч учнів.

Проводиться також інтенсивна наукова праця в наукових секціях та вже довгий час чекає на видання готовий до друку випуск Наукових Записок коло 20 аркушів.

Чинність УТГІ шириться й поглиблюється без огляду на тяжкі умови нинішнього життя й побуту та невиразність майбутнього.

УТГІ продовжує свою традицію праці для національного освідчення та фахового підготовки кваліфікованих українських техніків та господарників. Нині Інститут проводить цю справу в тяжких і непевних обставинах. Але внутрішню силу йому надає свідомість, що він працює для ідеї внутрішнього росту й розвитку української нації та здійснення української незалежності, для тієї ідеї, що творить завдання й зміст Великої Доби Визволення.

Хочемо й віримо, що наша школа (УГА-УТГІ), виконавши свою працю на еміграції, зрештою повернеться до Києва, туди, де зародилася сила її духа, де лежить початок її генези - до столиці вільної Української Держави.

Проф. Інж. Роман Димінський
Секретар Професорської
Ради УТГІ.

ПРАВНЕ ПОЛОЖЕННЯ УТГІ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ЧУЖИНЕЦЬКИМИ ЧИННИКАМИ .

УТГІ - це є друга з черги назва і форма української високої політехнічної школи на еміграції, założеної під назвою "Українська Господарська Академія в Чехословаччині" на підставі декретів чехословацького міністерства хліборобства і міністерства закордонних справ (ч.ч. 35168 - I а з 16.5.1922 та 176581 з 11.11.1924).

Уга вела від 1924 високошкільне навчання і наводилась у міжнародних справочниках шкільництва, наприклад у "Мінерва Ярбух дер гелертен Вельт". II абсолювентам засвідчувало чехословацьке міністерство при виїзді за границю рівноцінність УГА з іншими високими школами політехнічного типу.

Коди, політичні огляди стали підказувати деяке дистансування українського шкільництва, як-з боку матеріального, так почасти і з формально-правного, чехо словацька влада дозволила декретом міністерства хліборобства з 20.7.1932, 86812 -I/1932 та з 6.7.1935, ч. 57015 - Iб 1932. заснувати при УГА, що мала заникнути в своїй дотогочасній формі, нову високошкільну установу - УТГІ, якої правним носієм стала Спілка Професорів УГА, а діяльність силою несприятливих під той час обставин обмежилась до позаочного навчання.

Після II-ї світової війни, опинившись у Баварськiм Регенсбургу, УТГІ відновив свою діяльність, як в аудиторнiм секторі нормального високошкільного навчання, так і щодо позаочних студій на підставі дозволу американської військової влади з 28.6.45.

З Регенсбургу поширив УТГІ свою діяльність на Мюнхен за

згодою централі УНРА з 26.І.1947, яка в той час мала делеговані досить широкі компетенції в шкільно-освітніх справах еміграції.

Само собою розуміється, що УТГІ належно зареєстрований в ЦПУЕ.

В Баварському міністерстві освіти УТГІ зголошений вже з самого початку 1947р., подає туди інформаційні звіти і звертається туди в питаннях правного і господарського характеру. Остаточне визнання, однак, вимагає формального рішення Баварського міністерства і затвердження з боку найвищого командування американської військової влади в Берліні.

Не дивлячись на стало повторювані обіцянки скорого погодження з боку міністерства, досі УТГІ з цієї сторони ще не має визнання де юре, та мусить покищо вдовольнитись визнанням де факто.

Німецькі високі школи загально визнають, як і міністерство, студії в УТГІ, посилають сюди навіть часом своїх студентів на лабораторні справи, зараховують студентам, оскільки переходять на студії до них, семестри, прослухані в УТГІ, та признають зложені тут іспити. Оскільки відомо з небагатьох, як досі, випадків, студентам УТГІ признають дотичні семестри також і заграничні, поза Німеччиною, високі школи.

УТГІ підтримує сталі офіційні зносини з освітніми референтами американської військової влади в Мюнхені, з Баварським міністерством освіти в Мюнхені та з його експонентами в Регенсбурзі, з ІРО в Женеві та в Гайдельбергу та з німецькими високими школами.

Реасумуючи коротко: правне положення УТГІ, як української високої політехнічної школи на еміграції, визначається легальним і правно оформленим існуванням УГА-УТГІ на підставі дотичних актів чехословацької влади, в згоді з прийнятою в американській сфері впливів засадою, що те, що легально і правно існувало, може й надалі продовжуватись, скріплене, однак, й виразним дозволом військової влади, з додатком своєчасної згоди міжнародної опікунчої організації, авторизації з боку українського центрального представництва та визнання де факто з боку Баварського міністерства освіти і, в практиці, почасти і заграничних високих шкіл.

Проф. В. Панасенко
Нерівник Наукового Сектора
УТГІ.

НАУКОВИЙ СЕКТОР УТГІ.

Основними завданнями Наукового Сектора є розроблення наукових проблем з різних ділянок техніки і економії України, перегляд та висвітлення важливих досягнень у галузі природничих, технічних та економічних наук у Старому і Новому Світі та виховання і підготовки наукових сил.

Науковий Сектор організує пленарні та секційні наукові засідання, на яких зачитуються і обговорюються наукові доповіді та реферати.

Наслідки наукових досліджень членів УТГІ публікуються в "Наукових Записках УТГІ".

В минулому 1946/47 академ. році Науковий Сектор зорганізував 18 наукових засідань, на яких було зачитано і обговорено ряд наукових доповідей; більша частина цих доповідей буде опублікована в першому томі "Наукових Записок УТГІ". Доповіді були зачитані такими авторами і на такі теми (за порядком виголошення):

1. Проф. Б. Іваницький. Колонізаційна і господарська роль лісів на Правобережжі і Подніпров'ю в XVI і XVII вв.
2. Проф. М. Ефремов. Симетрична побудова матерії.
3. Проф. Л. Шрамченко. Проект адміністративного поділу Українських земель.
4. Проф. С. Драгоманів. Місцеве самоврядування в конституціях Баварії і Баден Вюртембергу.
5. Проф. В. Панасенко. Хвороби хлібних колосківців в Україні.
6. Проф. М. Зайцев. Новий каталізатор при гідрогенізації олій та його вживання в промислі.
7. Проф. С. Сосновий. Нові економічні гасла.
8. Проф. Ю. Повликовський. Кооперація у візії і дійсності.
9. Проф. Б. Боженко. Організація захисту сільсько-господарських рослин та збіжжя в Україні.
10. Проф. П. Жулежко. Вплив пружньо-заправленого краю платівки на її критичну силу.
11. Проф. М. Василь"ів. Сучасні проблеми світового господарства.
12. Проф. Г. Лук"янченко. Будова матерії.
13. Доц. І. Бандура. Лісопридатність півдня України.
14. Проф. І. Драбатий. а) Нове в мові бджоли, б) повітряні дороги джмелів.
15. Проф. Г. Махів. Науково-генетична класифікація ґрунтів України.
16. Проф. І. Драбатий. Конструктивні принципи будови луски джмелів за елітрово-мікроскопічними дослідженнями (Альфред Кюн)
17. Проф. Г. Махів. Карта ґрунтів України.

В наукових статтях, що будуть розміщені в першому томі "Наукових записок УТГІ", освітлюються питання з різних ділянок науки як то: агрикультури, лісівництва, тваринництва, техніки та хвороб. Обсяг першого тому наукових записок дорівнює біля 20 друкованих аркушів.

В наступному, 1948 році перед Науковим Сектором УТГІ стоять надзвичайно важливі завдання. Першорядним завданням є видання готового до друку першого та організація і видання другого тому "Наукових Записок УТГІ" що має бути засобом контакту з науковими організаціями та установами світу, а також має ознайомити українське громадянство на еміграції з досягненнями української науки в галузі сільського господарства, лісівництва, економіки та техніки.

Справа організації наукових та науково-популярних доповідей для широких кіл українського громадянства є також дуже важливою ділянкою праці Наукового Сектора УТГІ.

Ми вже маємо такий, попередній покищо, список наукових доповідей на 1948 рік (за алфавітом):

1. Доц. Д-р П. Зелений.

2. Проф. Г. Махів

Досягнення науки про живлення.

а) Піднесення родючості ґрунтів - проблема світової науки.

б) Український чорнозем та його економічні можливості.

в) Сільсько-господарські перспективи сухого степу України.

г) Ліс, як чинник охорони ґрунтів від ерозії та захисту рослин проти посухи.

д) Структура ґрунтів, причини її руйнування та способи відновлення.

е) Обробіток ґрунтів в світлі новіших досягнень с-г науки.

3. Проф. В. Панащенко

а) Екологія цвільових грибів.

б) Хвороби бавовника в Україні

в) Токсичні та патогенні цвільові гриби.

г) Досягнення в галузі мікології та фітопатології.

Проф. Др. І. Розгін-Куханий Мінливість бактерій під впливом біологічних чинників.

5. Инж. Пеленський

Розвиток цукроварства.

Це є лише попередній список, бо наукова Референтура через розкиданість Наукового Персоналу УТГІ на терені Зах. Зони Німеччини, не змогла за короткий час зібрати всіх матеріалів.

Третім важливим завданням Наукового Сектора є організація Науково-Дослідної праці катедр УТГІ. Як відомо, в наші часи науково-дослідна праця в галузі природних, хімічних та технічних наук є надзвичайно складною і вимагає великих матеріальних засобів. Ми не можемо навіть і мріяти про такі засоби на науково-дослідчу працю, які мають науковці небагатих другорядних і третьорядних країн, але ми мусимо робити в напрямку організації наукової праці все те, що в наших силах, бо цього вимагає справа підготовки молодих наукових сил. Ураховуючи ці моменти, ми мусимо вибирати собі таку тематику для досліджень, яка вимагає мінімум матеріальних затрат і дасть цінний науковий ефект. Як приклад цього, можна навести цікаву наукову проблему, що її висунув проф. Л. Шрамченко - "Обґрунтування засад аграрної реформи в Україні", - що має комплексний характер і може бути розроблена декількома катедрами економічного і агрономічного факультетів УТГІ.

Виконання цих завдань, особливо в галузі публікації наукових праць, є можливе лише при умові підтримки українських громадських організації на еміграції.

Проф. Інж. Микола Зайцев, Проректор,
Керівник Сектора Високошкільного
Авдиторного Навчання УТГІ.

ВИСОКОШКІЛЬНЕ АВДИТОРНЕ НАВЧАННЯ УТГІ.

Як Висока Технічна Школа, УТГІ продовжує традиції Української Господарської Академії в Подебрадах, заснованої у 1922р. як 3-х літня, а 1924 р. - як 4-х літня Школа. Як і в той час, так і тепер, УТГІ є одинокою рідною Українською Високою Технічною Школою, що виховує висококваліфікованих фахівців у різних галузях техніки, передусім з уzglядненням наших національно-державних особливостей і потреб. Інтернаціональність науки взагалі, а технічної зокрема, не стоїть всупереч вихові молодих інженерів, що пізнають і вивчають передусім галузі техніки, безпосередньо зв'язані з можливостями і інтересами нашої країни, нашого народу і нашої майбутньої держави. Ці знання може дати інженерові тільки своя національна політехніка, а не чужа школа. Напр., українське сільське господарство, українські ліси, українська енергетика (бази: вугілля, вода, нафта), індустрія, що базуються на українській сировині (металургія, кераміка, цукроварство, олійництво та інш.), українська економіка.

Програми високих технічних шкіл взагалі за час між двома світовими війнами еволюціонували в бік крайньої спеціалізації, особливо в країнах з тоталітарним режимом - повстав тип інженера - вузького фахівця - настільки вузького, що, в умовах вільного господарського життя, не в'язаного на абсолютні числа і рамки плянованого господарства, - він тяжко зміг би застосувати свої знання в країні, де він тимчасово мусів би працювати, а тим більше по поверненні в Україну, де життя буде вимагати інженера, доброго фахівця, але й інженера - суспільника, з ширшим загально-технічним розвитком.

Цей погляд на виховання наших молодих інженерів спричинився до подекуди ширших програм навчання. Отже наша політехніка має ширші програми навчання на всіх факультетах, ніж, скажемо, школи німецькі, а тим більше советські, - іноді, напр., кількість тижневих годин перевищує 50, - але це не значить, що наш інженер буде поверховим енциклопедистом - він буде добрим фахівцем, який перш за все буде українським інженером.

Невелика група з першої еміграції старої професури УГА з Подебрад, з літа 1945 року, коли опинилася на терені Баварії, - на сьогодні зросла у 10 разів - поповнилася з багатого джерела висококваліфікованих фахівців техніки - високошкільних професорів зі всіх українських земель, що їх нова хвиля еміграції позбавила рідної хати, і з завзяттям та з бажанням не промарити дорогого часу приступила до розбудови нашої школи. Професура, не дивлячись на наші зусилля, не змогла бути стягнена до осередку Школи - Регенсбургу і 40-45% професури доїзжають на виклади - деколи з віддалі 400-500 км. - за дуже невигідних умов сучасного переїзду, харчування і ночівлі.

Теж саме відноситься і до студентства Школи, якого велика частина доїздить на виклади з різних таборів, перебуваючи в Регенсбурзі до кінця кожного тижня, коли повертає до своїх таборів для одержання необхідних харчів і т.п. Інтернатів в Регенсбурзі є мало - вони рівнож є дуже незадовільно забезпечені усім необхідним для нормального життя і студій студентства.

Але, не дивлячись на тяжкий матеріальний стан як студентства, так і професури Школи, не дивлячись на невияснені правні умови еміграції взагалі і невідоме ближче наше майбутнє, - УТГІ всеж за час від 26.XI.1945 р., коли відновив високошкільні аудиторні студії в Баварії і до 30.IX.47 (с.т. неповних два роки), досягнув поважних наслідків, що в числах ви назуються так:

Навчання провадиться на п'яти факультетах (Агроном.-лісовий, інженерний, Економічний, Ветеринарний, Фармацевтичний), на восьми відділах (Агрономічний, Лісовий, Будівельний, Хемічний, Електротехнічний, Фармацевтичний, Ветеринарний, Економічний), з того 6 в Регенсбурзі, 2 - в Мюнхені, - та на 26 семестрах. Разом студіює 875 студентів, з того 91,5% українців, - решта: чужинці: естонці, лотиші, білоруси, литовці, росіяне, грузини, болгари, серби.

Професорського складу є 144 особи, з того: професорів - 42, доцентів - 30, лекторів - 51, асистентів - 21 (активних - протягом цієї доби було 112 осіб, решта у тимчасовій відпустці).

За останній 1946-47 шкільний рік відбуто цілком теоретичних викладів та вправ: 16040 годин, з того 13842 в Регенсбурзі, 2198 в Мюнхені.

Як Висока Технічна Школа, спеціальні зусилля прикладаємо до організування практичних вправ - устаткуванням відповідних кабінетів і лабораторій. Маємо дві хемічні лабораторії - в Регенсбурзі і в Мюнхені, де відбуваються вправи з хемії: неорганічної, органічної, аналітичної, фізіологічної, фармацевтичної, агрономічної; кабінети: фізики, фізичної хемії, ґрунтознавства, ботаніки, фізіології, лісівництва, мінералогії, геодезії, мікробіології, креслення та ін. Не мають відповідних приміщень, так що більшість пристроїв і учбового приладдя (мікроскопи, геодезійні пристрої, збірки, моделі, пляни, то що) знаходяться по приватних приміщеннях професорів і доносяться на час вправ до викладових залів, якими є здебільшого кімнати в реставраціях. Вправи в лабораторіях - за браком працюючих місць і необхідності малогрупових занять, часом продовжуються до 10-11 год. вечора.

Бібліотека УТГІ нараховує біля 1600 назв книжок з галузі техніки й еконміки; в мовах славянських - 70%, решта переважно в мовах німецькій та англійській.

Агроботаничні парцелі в Регенсбурзі та Мюнхені, в загальній кількості околом 150, з лікарськими, нектародайними, городніми та польовими рослинами.

За вказані два неповні роки в УТГІ закінчили студії (започаті на інших високих школах) цілком 67 осіб, що дістали титул дипломованих інженерів або могістрів відповідного фаху.

А саме: дипл. інж. агроном - 48, дипл. інж. лісов. - 3, дипл. інж. будів. - 1, дипл. інж. хем. - 2, магістр. фармацевт. - 13.

За цей час дістали гідність докторів 6 осіб, а саме:
гідність доктора техн. наук - 1 особа,
" " екон. наук - 2 особи,
" " ветеринарії - 3 особи.

Керівництво УТГІ твердо рішило провадити аудиторне навчання, яке основну галузь своєї чинности, бо пересвідчене в тому, що технічні знання в цей час великої матеріальної руїни нашої Батьківщини і потреба багатьох тисяч фахових сил для її відбудови, є зокрема важливі для задоволення широкого гону нашої молоді до технічних знань.

Для праці в Україні треба українського інженера, якого і виховуємо в Українській Національній Політехніці - УТГІ.

Відомо взагалі, що технічні високошкільні студії належать до найдорожчих - в нормальний час великий дефіцит високих технічних шкіл покриває держава, асигнувши на це великі кошти.

В наших умовах частину дефіциту покриває сама професура Школи - на рахунок 50% удержань з лекційних оплат, які і без того невисокі.

Тільки жертвенне відношення з боку професури, що здебільшого мусить здалека приїздити в тяжких комунікаційних умовах, не будучи забезпеченою на місці ані помешканням, ані харчами, - єдино уможлиблює нам провадження цієї відповідальної національно-культурної праці.

Тим більше цінним є для нас зрозуміння нашої боротьби за утримання Української Політехніки з боку нашого ширшого громадянства, що може проявитися, бодай, в моральній підтримці і зрозумінні цього з боку нашої Преси.

Проф. В. Доманицький, Проректор,
Керівник Сектора Позаочного
Навчання УТГІ.

СЕКТОР ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ УТГІ СУЧАСНИЙ ЙОГО СТАН ТА НАЙБЛИЖЧІ ЗАВДАННЯ.

Позаочне навчання кореспонденційною методою набуло широкого розповсюдження та популярности в Північній Америці. Там існують, напр., такі колосальні заклади, як Інститут Позаочного Навчання в Скрантоні, стеит Пенсильванія, що нараховує по-над сто тисяч студійників. В Європі ця метода навчання ще мало розповсюджена і мало улюблена. На українському ґрунті перша спроба застосувати цю методу була зроблена р. 1924 при видавництві "Українське Слово" в Берліні з ініціативи небіжчика проф. Володим. Коваля. Після того було ще - декілька спроб, але всі вони досить скоро завмерли. Щойно в кол. Українській Господарській Академії в Ч.С.Р. (в Подебрадах) ця метода знайшла сприятливий ґрунт, вижила, прищепилася. Саме цього року сповнилося п'ятнадцять літ з дня заснування в Подебрадах "Українського Технічно-Господарського Інституту Позаочного Навчання (УТГІ)" високої української технічно-господарської школи з позаочно-кореспонденційною методою навчання. В часі

перебування цієї школи в Подєбрадах були відчинені в ній такі школи й курси: високошкільні: Позаочний Економічний Факультет, "Висока Школа Політичних (пізніше державних) Наук" та Високі Курси Громадської Агрономії, середньошкільні: "Технікум Сільсько-Господарської Промисловости", Загально-освітні: Курси Українознавства, Курси Чужих Мов та Фахово-Популярні, як от курси Бухгалтерії, Садівництва, Городництва, Радіотехніки, Миловарства, Оброблення шкіри, Автомобіль, тощо. За 13 літ перебування УТГІ в Подєбрадах було урухомлено в ньому сімдесят шість позаочних предметів; з них 45 високошкільних і для них було складено, передалено та розмножено на циклостилях позаочні лекції загальним розміром біля десяти тисяч сторінок (тисяча двісті аркушів друку); в УТГІ перебувало до р. 1945 в характері студійників вісім тисяч двадцять осіб, - майже виключно українців з усіх українських земель і з еміграції. За два роки перебування УТГІ в Баварії вдалося урухомити перші семестри та перші цикли таких позаочних шкіл: високошкільних - Економічного Факультету, Високої Школи Державних Наук та циклу Ботаніки. Загально-Освітніх: "Курсів Українознавства" і цілої низки фахових курсів: "Курси Журналістики", "Садівництва", "Городництва загального", "Городництва закритого ґрунту", Американського Промислового Посічництва", "Практичного Миловарства", "Дендрології". Для провадження всіх цих циклів і курсів перевидано або заново видано позаочні лекції з тридцяти предметів, загальним розміром біля чотири тисячі п'ятсот сторінок (450 аркушів друку). Розмноження лекцій ведеться в п'яти Поліграфічних базах УТГІ, в яких працює 34 співпрацьовники. За два роки праці УТГІ в Баварії вписалася в число студійників 1.331 особа, з яких на англійську мову - 800 осіб, а 581 - на різні інші курси; вони вписали 1192 предмета; 1081 підручник набули студійники без керівництва студіями; загальний збут підручників за два роки 2478 примірників - майже 2.500, з того половина - англійська мова.

Особливості життя української еміграції примушують Сектор Позаочного Навчання УТГІ пристосувати свої навчальні плани до цих особливостей. Багато працездібних українців вже виїхало до Бельгії, Англії, Канади, а серед них - і деякі студенти Авдиторного Високошкільного Сектора УТГІ та молодь з матурою середніх шкіл. Маючи сталий заробіток, вони хотіли б рівночасно з працею для заробітку підвищувати рівень своїх знань позаочно, користаючи з послуг УТГІ. Цьому сприяє те, що є вже можливість висилати з Баварії закордон позаочні лекції УТГІ двокіловими пакунками. Отже, - перед Сектором Позаочного Навчання стоїть, як велике актуальне завдання, - розширення сфери праці Сектора також і на українців Бельгії, Англії, Канади, С.Д. Америки, Південної Америки. В усіх цих країнах необхідно буде відчинити мережу Делегатур та Експозитур УТГІ. Можна думати, що українці заокеанських країн будуть цікавитися передовсім Високою Школою Державних Наук, Курсами Журналістики та Курсами Українознавства. Тому в плані Сектора на першому місці стоїть видання лекцій з тих предметів, які входять у програму 2-го семестра ВЩН, 2-го циклу Курсів Журналістики та 2-го циклу Курсів Українознавства. Для цієї мети щойно вийш-

ли з друку лекції з предметів: Цивільне Право, Торговецьке Право, Організація й ведення зібрань, Структура Часопису та великий (400 стор) колективний курс дев'яти авторів, за редакцією проф. Д. Антоновича, під назвою "Українська Культура".

Все більша частина української еміграції переноситься в країни, де панівною мовою є мова англійська, або французька. Курс англійської мови в УТГІ урухомлений вже два роки тому і тішиться великою популярністю. На порядок дня приходить перевидання позаочних лекцій з французької мови. Лекції з французької мови були складені п. Марією Славінською і розмножені ще в Подєбрадах, а тепер треба їх лише злегка проредагувати та розмножити. Це і є одним з найактуальніших завдань Сектора.

Якщо далі актуальне завдання, стоїть перед Сектором урухомлення високошкільного навчання на Агрономічно-Лісовому Факультеті. Для цієї мети вже видані лекції з трьох частин ботаніки, зоології, дендрології; друкуються - з загальної, сільсько-господарської та лісової фітопатології. Хліборобського вишколу молоді.

Виготовлені до друку: з "Вступу до агрономічних студій", Грунтознавства", "Сільсько-Господарської Мікробіології", "Лісовирощення", "Лісознавства", "Городництва закритого ґрунту" - спец. частини, "Спеціального Городництва" та інш.

Четвертим актуальним завданням є урухомлення вже підготовленої Позаочної Середньої с-г школи під назвою "Технікум Інтенсивних Культур". Для цієї школи будуть використані, з одного боку вже видані лекції з предметів: неорганічної хемії, ботаніки, садівництва, городництва, амерк. промислов. пасічництва, а з другого розмножені нові: "Вступ до агрономічних студій", "Грунтознавство", "Городництво спеціальне", "Городництво закритого ґрунту" - спец. частини, "Виноградарство", "Посічництво", "Субтропікальні культури". Програма навчання школи і калькуляція так розробляється. На Інженерному Факультеті ведеться підготовча праця до відкриття високошкільного позаочного навчання та відновлення позаочного "Технікума" сільс. госп. Промисловості". З цією метою друкуються "Алгебра", "Технологія Води", "Технологія Палива".

Нарешті, значна частина української еміграції збирається виїхати за кордон, або за океан в характері с.г. робітників чи в характері с.г. коломістів. В одному й другому випадку їм конечно треба підвищити свою кваліфікацію. Для цієї мети ІРО відчиняє 2-3 місячні курси по таборах, а УТГІ вже урухомив позаочні вужчі курси: "Садівництва", "Городництва Загального", "Городництва Закритого ґрунту", Американ. Пром. Посічництва" та "Практ. Милочварства". Щоб розширити число цих практичних курсів, Сектор пускає в друк лекції з курсів: "Субтропікальні Культури", Кава", "Бавовник", "Виноградарство", "Спеціальне Городництво", "Городництво Закритого ґрунту" спец. частината інш.

З цього видно, що Сектор Позаочного Навчання УТГІ виконує велику загально-національну громадську працю. Його плани праці на найближче майбутнє скеровані так само на загально-громадські цілі - на швидке піднесення матеріального й духового добробуту української еміграції в Європі й Америці.

Тому він вповні заслуговує на широку підтримку з боку всіх живих сил української нації, а в першу чергу - на підтримку з боку української преси, яка своєчасною, дотепною і об'єктивною інформацією про працю і плани Сектора може спричинитися до скріплення й широкої розбудови цього національного вогнища освіти й культури.

Проф. Левко Шрамченко
Декан Економічного Факультету.

ПОЗАОЧНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ.

Я звертаюсь з коротким словом до представників Української Преси на еміграції в імені Економічного Факультета нашої національної високої Школи. Цей Факультет Української Політехніки (УТПІ) поставив своїм завданням підготовлення нових кадрів, які зможуть взяти безпосередню участь в будівництві соціально-економічного життя України тоді, коли життя до того покличе.

Організатори і керівні органи Української Політехніки! що взяли на себе сміливість продовжити в певних галузях знання українську довголітню традицію виховання високошкільних кадрів на еміграції, разом з новими національними силами, які через епохальні події на українських землях і в цілому світі мусіли покинути батьківщину - не втрачають надії, що їх індивідуально жертвенна і тяжка праця дасть добрі наслідки, коли організоване українське суспільство в повній мірі зрозуміє завдання, які стоять перед сучасною політичною еміграцією. Питання не йде тут про збереження лише фізичного існування національної свідомої маси, що може кожної хвили бути розкиданою по цілому світі - і ця річ, звичайно, є важливою, але справа йде про те, яку роль може відіграти наша еміграція в боротьбі за визволення свого народу і забезпечення йому незалежної національної державності.

Коли ми віримо й бачимо, що для укр. еміграції політичне визволення народу не є фікція, не є пустим звуком, що покриває красними словами духову і інтелектуальну порожнечу українського громадянина, то мусимо також признати, що й здобуття національної державності не є тільки суто-політичне завдання - завдання національного єдиного проводу і його праці на міжнародньому форумі та захисту політичних і громадських прав свого народу.

Економічний Факультет нашої політехніки з самого початку свого існування в Німеччині і поставив своїм завданням підготувати, по мірі своїх сил і можливості, кадри молодшої генерації, які реально зможуть бути корисними в тій важливій галузі майбутнього державного будівництва, яка охоплює суспільну економіку.

Свої програми навчання Факультет опрацював як для цілей високошкільного аудиторного навчання, так і позаочних студій наукових дисциплін, цебто в двох організаційних секторах. Факультет передбачав, що наша надзвичайно тяжка сучасність може й не дасть можливості всім аудиторникам закінчити повний

високошкільний курс, і сектор позаочного навчання був створений не тільки для тих, що за правно-формальними умовами, або обставинами тяжкого таборового еміграційного життя, не змогли студіювати в місці осідку Політехніки, а також і для тих, які у випадку передчасного розпорюшення чи переселення студентів і професорів, через незалежні від них умови, могли б закінчити розпочаті студії в кожному іншому місці свого перебування позаочно, з відповідною умовою передбаченої котролі їх власних студій, згідно точно вироблених правил. Якраз Економічний Факультет припускає більшу можливість використати цей спосіб студій.

Цей Сектор і спосіб студій важливий також і через те, що дає можливість закінчити для нас студії шостисеместрової Школи Державних Наук разом з Журналістикою. Цю справу висвітлює окремо продекан Факультета, доц. інж. Гр. Денисенко.

Свою функцію позаочний Сектор може виконати задовільно інтензивною працею науковців по написанню підручників з тих дисциплін, які ще не виготовлені до друку, а також енергійною організацією дальшого успішного ррзопаного видавництва тих наукових праць. Навіть песимісти не можуть казати, що дотеперішня наша праця є безуспішною; ми довели своїх студентів з початку студій аж до 5-го семестру, що приступив уже до студій відповідної спеціалізації, в скорому часі буде видано незначну кількість наукових підручників, що поступово задовольнятимуть потребу обох секторів навчання, через це і студенти молодших семестрів можуть розраховувати на нашу поміч, на випадок порухи нашого академічного життя.

Нас трівожить лише недостатня охота української преси дати нам більш моральну й громадську підтримку у виконанні взятих на себе тяжких обов'язків і відповідальности. Величезне значення сучасної преси для кожного безспірне і через те ми й звертаємось до Вас, представників української еміграційної преси, звернути увагу на висвітлення перед нашим суспільством ваги наукового фахового підготовлення кадрів молодшої генерації та допомогти нам енергійним співчуттям преси виконати взяті на себе обов'язки.

Доц. Ін. Григорій Денисенко.
Продекан Економ. Ф-ту.

ПОЗАОЧНА ВИСОКА ШКОЛА ДЕРЖАВНИХ НАУК
I КУРСИ ПРИ НІІ.

В шкільно-освітню систему позаочного навчання Економічного Факультету УТПІ входять п'ять окремих ділянок: високошкільні студії на самім 8-ми семестровім Економічнім Факультеті і чотири ділянки при факультеті - Висока Школа Державних Наук, Курси Журналістики, Курси Українознавства і Курси чужих мов.

Ця система розгалужень шкільно-освітньої діяльності факультету, на перший погляд, нібито не пов'язаної з освітніми

програмами Технічної Школи, в дійсності має глибокий сенс, виходячи з завдань підготовки фахових кадрів практичних, науково-освічених, українських громадських діячів. Так як існування Української Політехніки на еміграції пов'язано тісно з завданням української державно-визвольної боротьби, так пов'язана на згаданих школах і курсах Економічного Факультету підготовка молодих кадрів для тої практичної, організаційної і керівної роботи, що впливає з потреб наших національно-державних завдань.

Коли студійна програма на самім 8-ми семестровім Економічнім Факультеті має на меті підготовлення ученого економіста, інженера-практика, спеціаліста в різних ділянках господарського життя (торгівлі, банківництва, промисловости, кооперації, самоврядної господарски і т.д.), то Висока Школа Політичних Нук, чи пізніш названа Висока Школа Державних Наук, має на меті підготовку практичних організаторів і керівників нашого суспільно-політичного та громадського життя.

В практичній чинности від суспільно-політичного і громадського українського діяча, особливо керівника і організатора, вимагається солідного знання з царини економіки, права, журналістики і публіцистики та українознавства. Ці чотири групи дисциплін і покладені в основу побудовання студійних програм Високої Школи Державних Наук. Від студійних програм Економічного Факультету Високої Школи Державних Наук програми відрізняються тим, що в неї не входять предмети комерційної техніки, тобто ділянки, з якими політичному і громадському діячеві не доводиться в житті мати діло, зате включені з царини журналістики, українознавства та парламентської практики.

В підпорядкованості до завдань Економічного Факультету і Школи Державних Наук стоять вузчі ділянки - Курси Журналістики, Курси Українознавства і Курси Чужих Мов (англійської, французької та німецької). Дисципліни, що входять до цих курсів, є вибрані з високошкільних програм Економічного Факультету і Школи Державних Наук; ці курси, в суті речі, є частиною обох згаданих високих шкіл. Практична потреба в існуванні цих курсів продиктована була вимогами самого життя. Контингент студійників на всіх згаданих курсах складається, з одного боку, з осіб, що вже мають відповідну освіту - або практичний стаж громадської роботи і потребують лише теоретичного доповнення з дисциплін, що входять, наприклад, в Курси Журналістики і Курси Українознавства, а з другого боку, - як показує практика 10-ти років, чинности цих курсів, - є багато осіб, які не в стані з тих чи інших причин взятись до високошкільних студій Школи Державних Наук, вписалися на Курси Журналістики чи Українознавства з метою поширення своєї освіти, задовольняючись в своїй громадсько-національній праці вузчою ділянкою знання.

Згадані три роди курсів розраховані на 2-х семестровий термін, тобто студійники дотичних курсів мають спанувати впродовж року визначену програму Курсів Українознавства чи Журналістики або вивчити одну світову мову. Оскільки студійні

програми цих курсів є складовою частиною програм Високої Школи Державних Наук, то студійникам, що успішно простудіюють всі предмети курсів, уможливлується легкий перехід у студенти чи курсанти ВШДН.

Самостійним завданням курсів Українознавства поставлено дати систематичний комплекс знань про Україну, про сучасне й минуле українського народу, про його культурні скарби та підстави добробуту, і оперти національну свідомість на критичних знаннях.

Курси Журналістики виділені в окрему ділянку з тим, щоб уможливити молодим практичним журналістам і громадським діячам ознайомлення з теоретичними основами журналістичних дисциплін та уможливити далші студії в системі Школи Державних Наук, яка по своїх завданнях має підготовляти науково-освічених журналістів.

Доц. Інж. Манар Каплистий,
Головний Інспектор
Сектора Фахових Шкіл та курсів.

Сучасний стан і найближчі завдання Сектора Фахових
Середніх і Нижчих Шкіл і Фахових Курсів Українського
Технічно-Господарського Інституту.

Щоби дати ясний образ розвитку праці названого Сектору, схарактеризувати теперішній стан і накреслити найближчі завдання, - мушу кількома реченнями згадати історію повстання цього Сектора в організаційній схемі УТГІ.

Мабуть не помилюсь, коли зазначу, що більшість нашої інтелігентної еміграції знає, що УТГІ не лише Українська Висока Технічна Школа, але й Осередок Української Технічної Н'уки, Центр Позаочного Кореспонденційного навчання, як рівнож осередок, що організує і веде систематично працю по різних середніх і нижчих фахових школах і фахових курсах, розкиданих по багатьох таборах.

Наш Сектор розпочав навчальну працю найскорше, бо в жовтні 1945, хоч приготування до розпочаття діяльності велось вже в липні-серпні-вересні 1945. Підготовчу роботу цього Сектора вела спеціальна Комісія для Перекваліфікації Української Еміграції.

Сенат УТГІ виготовив уже в жовтні 1945 р. "Тимчасовий Правильник" для технікумів 2-х річних фахових шкіл і фахових курсів. Тимчасовий Правильник передбачав, що фахові школи й курси будуть підпорядковані відповідним Факультетам УТГІ. Перший рік праці 1945/46 дав такі осяги:

Назва факультету	Було шкіл	Було курсів	Разом навч.	Працює учителів	Училось учнів
------------------	-----------	-------------	-------------	-----------------	---------------

Агроном.					
Лісовий	4	17	21	127	543
Інженерний	3	8	11	21	426
Економічний	4	2	6	41	199
Р а з о м	11	27	38	199	1178

Осяги, як бачимо, чисельно не були надто великі, але рік праці показав, що організаційно, програмово, методично навчальними засобами і підручниками наші школи і курси незабезпечені. Навчали часто техніки та фахівці без педагогічної підготовки і практики, а тому наука найчастіше носила характер теоретичний, без достатньої практики.

Рівнож показалось, що по таборах були не лише школи і курси УТГІ, але й школи та курси Таборових Управ, УНРРА і навіть приватних осіб. На курсах наука велась без навчального плану і програм, що відповідали б назві курсів. Очевидно, такої нескординованості в праці по фаховій освіті толерувати далі не можна було. Тому Сенат УТГІ, а далі факультетські і загальна професорська Рада УТГІ стали на становищі, що саме цей Сектор праці треба посилити, а для цього вибрали головного і факультетських інспекторів, які мали докладніше і планово зайнятись перекваліфікацією української еміграції. Праця Сектора велась під безпосереднім керівництвом п. Ректора УТГІ. Треба було узгодити працю фахових шкіл і курсів, що працювали в системі УТГІ, а для того 2-8 листопада 1946 р. відбувся з'їзд Директорів і Адміністраторів фахових шкіл і курсів УТГІ. З'їзд виніс ряд ухвал і побажань, більшість яких ще й сьогодні є актуальні. Між іншим, з'їзд підкреслив, що впорядкувати фаховий вишкіл і перевишкіл можна буде лише за допомогою і при тісній співпраці з Відділом Культури і Освіти ЦПУЕ. З'їзд доручив Інспекторатowi порозумітись з Відділом Культури і Освіти ЦПУЕ та створити Кураторію Фахової Освіти. На жаль і велику шкоду, цього доручення Інспекторат не зміг виконати, а Кураторії ще й нині не маємо. Правда, 10.І.1947 року Відділ Культури і Освіти ЦПУЕ просував організувати Кураторію Фахової Освіти, але не зорганізував і не довів до тіснішої співпраці УТГІ з ЦПУЕ.

Уже згадувалось, що Сектор у навчальному році 1946/47 набрав окремого самостійного значення під формальним проводом Головного Інспектора доц. Каплистою Макара, при активній участі Факультетських Інспекторів Інституту, а саме: доц. Боровського Михайла від Агроном.- Лісового Факультету, лектора інж. Вінцерського Олександра, від Інженерного Ф-ту проф. Драгоманова Світозара, від Економічного Ф-ту. Секретарював агроном Смиринський Юрій, а ідейний провід мав п. Ректор, проф. В. Доманицький, який майже на всіх засіданнях був присутній. За навчальний рік Інспектори відбули 12 засідань. На засіданнях обговорювали організаційні, педагогічні, методичні і програмові питання. Слухали звіти Інспекторів, обговорювали цікавіші питання в звітах й приймали потрібні ухвали, а також намічали план праці на біжучий місяць.

Всього інспекційних поїздок відбуло 56, а організаційних 16. Як уже згадувалось, Інспектори УТГІ брали участь у засіданнях, що ЦПУЕ скликало для створення Кураторії Фахової Освіти. В цьому періоді пощастило затвердити тимчасові плани навчання для 12 фахових шкіл і для 43 фахових курсів. Інспектори обслуговували не лише школи й курси УТГІ, але й інші фахові заклади, як що до Сектору приходило прохання. Наш Сектор передав свої програми для Відділу Культури і Освіти ЦПУЕ. Сектор

співпрацював із ГУПР, Союзом інженерів, Секцією Українських Агрономів, Учительською Громадою і Спілкою Професійних Організацій. Протягом року закінчило працю 33 навчальних заклади, а перевишколилось і одержало свідоцтва 878 душ.

Сітка навчальних закладів УТГІ в навчальнім році 1946/47 характеризувалася такими числами:

Назва Факультету:	Було:	Було	: Разом	: Працюв	: Училось
	: шкіл:	курсів:	навч. закл.	: учителів:	учнів

Агроном. Лісовий	10	24	34	218	996
Інженерний	9	14	23	119	1012
Економічний	5	5	10	78	336
Р а з о м	24	43	67	415	2344

Порівнюючи ці дані з навчальним роком 1945/46, бачимо, що число шкіл збільшилось на 13 або на 110%; число фахових курсів на 16 або на 59%; разом навчальних закладів збільшилось на 29 або на 76%; число вчителів на 216 або на 108%; число учнів на 1166 або на 99%.

Наведені цифри показують, що праця за навчальний рік 1946-47 поширилась, охопила більше число навчальних закладів, навчителів і учнів; втягнуто в корисну працю понад 2700 душ. Підвищились вимоги до викладачів і до слухачів, припинилась видача з легкої руки різних свідоцтв. А всеж таки ми свідомі того, що при об'єднанні і зорганізованні зусиллі та при дружній співпраці зацікавлених суспільно-громадських і культурно освітніх установ, досягти були б далеко кращі.

Щоби накреслити найближчі завдання Сектора, треба використати досвід 2-х річної праці та взяти під увагу те, що ми стоїмо перед новою невідомою дійсністю. Умови життя і праці української еміграції значно погіршилися. Молодь і фізично здорові молоді емігранти виїжджають на працю. Остаються непридатні до фізичної праці інтелігенти та старші люди. Становище ІРО невиразне, матеріальну допомогу для вчителів, інструкторів зменшило або і зовсім одібрало. ІРО заповіло реорганізацію вишколу. Курси по деяких таборах організуються зовсім припавково. Є випадки, що урядники ІРО відкидають курси, які для нас потрібні (сільсько-господарські на Фраймані). Цікаві пояснення дає урядник ІРО: мовляв, українці є добрі рільники, тому їм не треба сільгосп. курсів.

Однак, ми ще можемо використати зимові місяці та час, що залишився до виїзду емігрантів на сталу працю. Бажано було б, щоби хоча одна особа з родини була вишколена, а одинаки всі. Передумовою успіху цієї праці будуть скоординовані зусилля зацікавлених відділів ЦПУЄ, УТГІ, ГУПР і Ц.С. Ці установи створять Кураторію Фахової Освіти, висилаючи своїх представників, а то : ЦПУЄ 5, УТГІ-5, ГУПР- I і ЦС I. Відділ Культури і Освіти ЦПУЄ спільно з УТГІ підготовлять матеріали для одобрення Кураторії:

а) про стан і кількість фахових шкіл і фах. курсів по всіх українських і мішаних таборах.

б) про можливості дальшої праці і організації нових потрібних нам шкіл і курсів.

в) плани і програми шкіл і курсів до остаточного одобрення і запровадження по школах і курсах.

г) можливості використання німецьких варстатів праці і німецьких інструкторів для перевишколу, як що зайде потреба.

Крім того, передбачено наступні акції:

г) спільно з Д-ром Смуком вивчити в Головній Квартирі ІРО- можливості матеріальної допомоги.

д) Незалежно від допомоги ІРО, уложити прелімінар бюджету на курси, що їх будемо вести у власному заряді.

е) Порозумітися з представниками преси, щоби більше звернули увагу на потребу практичного перевишколу, особливо для інтелігенції та старших осіб.

ж) Затримати кращі фахові сили при праці перевишколу, а як буде потреба, то запросити тих фахівців, що до праці ще не приступили.

з) Скликати з"їзд усіх Директорів і Адміністраторів фахових шкіл і Курсів.

і) Праця і надалі ведеться в 3-х основних фахових галузях:

1. в сільському господарстві, з узглядненням підтропічних і технічних с-господарських культур та механізованого і машинізованого фермерського господарства.

2. індустрії та ремесл, використовуючи легкі та поплатні фахи.

3. економіці, звертаючи увагу на чужі мови, машинописання, стенографію, кооперацію та бухгалтерію.

к) З огляду на реорганізацію і нові труднощі, посилити організаційну працю, запрошуючи нових інспекторів до праці, хоча на переходовий час.

Инж. І. Шабельський
Голова Т-ва Інженерів
Абсольвентів УГА.

ТОВАРИСТВО ІНЖЕНЕРІВ-АБСОЛЬВЕНТІВ
УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ
(Сучасний стан і найближчі завдання)

18 травня 1946 року у Регенсбурзі відбувся І-й З"їзд Інженерів Абсольвентів Української Господарської Академії, на якому було рішено заснувати "Товариство Інженерів-Абсольвентів Української Господарської Академії" та прийнято статут Товариства, пізніше зареєстрований при УТГІ та ЦПУЕ. Товариство поруч завдання об'єднувати всіх інженерів-абсольвентів УГА та чинности, впливаюча з фахового та станового характеру своїх членів, визначає відношення своєї "Альма Матер" у своєму статуті, а саме : а) ; плекати традиції УГА, як Української Національної Політехніки; б) всебічно підтримувати Школу, що продовжує високошкільну діяльність Української Господарської Академії, тепер УТГІ, та стояти в обороні її доброго імені.

УГА в роках 1927-1934 випустило 560 дипломованих інженерів таких фахів:

Агрономів 125, лісівників 92, Економістів - 163, Гідротехніків - 117, Хеміко-технол. 58, які репрезентували по місцю народження: Велику Україну - 439, Галичину - 50, Кубань - 42, Бессарабію - 3, Буковину 8, Донщину 2, Пряшівщину - 1, Зелений Клин 1, Російські губ. - 9, Білорусь - 9, Чехію - 1.

Карпатська Україна не є представлена, бо охочим студіювати на УГА стояли формальні перешкоди, як громадянам ЧСР. Кадр українських інженерів, вихованих в УГА розсіявся по 16 різних країнах, при чому більшість старались потрапити на всі тоді доступні терени українських земель, свідомо свого покликання, вважаючи за щастя працювати між своїх. По багатьох роках, збагачені досвідом, по страшній останній світовій війні, виховані на національній базі, інженери абсолювенти УГА приходять перші до своєї Школи, тут в Баварії, щоб в тяжких умовах працювати в ній у ділянках педагогічній, адміністративній і нині творять майже третину персоналу УТГІ, а саме по фахах: Агрономи - 14, Лісівники - 6, Економісти - 15, Гідротехніки - 8, Хеміко-технол. - 4, всього 47, що становить 20% членства Товариства. Нині Товариство нараховує: Агрономів 92, Лісівників 19, Економістів 50, Гідротехніків 36, Хеміко-технол. 15, разом: інженерів 212 та 13 інженерів кандидатів, як надзвичайних членів. На другому 3-їзді Інженерів Абсолювентів УГА було з радістю прийнято відомість про випуск дальших інженерів Школи вже тут, в Баварії, та поширення її на дальші фахові відділи, а саме Ветеринарний та Фармацевтичний й були пороблені доповнення до Статуту Товариства в напрямі уможливлення норми абсолювентам всіх відділів Школи членами Товариства та спричинитися до підтримки Школи.

Спеціально останніми часами Товариство зібрало багатий матеріал з життя та діяльності Школи за її 25 річне існування (публікації, видання, фотографії й документи) для ознайомлення чужинців та нашого громадянства з працею Школи. Практично влаштувало досі кілька виставок збірки цих матеріалів (Берхтесгаден, Майнц Кастель, Регенсбург) які тішилися небуденним зацікавленням та послужили документальним доказом праці Школи. Рівнож пороблено початки для інформації нашої і чужинецької преси, що спричиниться до пізнання ширшим світом Школи й скріпить її позиції. Тут на місці згадати і нашу пресу. До Управи Товариства наплинули запити від членства про причини відсутности оголошень про новий 1947/48 академічний рік у всіх органах Української Ліценційованої Преси. На жаль, довелося встановити в Секретаріаті УТГІ, що деякі органи попросту не вмістили оголошень й не відповіли навіть на упіпнення в цій справі. Річ безперечно сумна й подекуди незрозуміла. Припускаємо, що тут щось не все гаразд й просимо трактувати єдину Українську Політехніку так, як трактують її Інженери-Абсолювенти, в своїй переважаючій більшості учасники визвольних змагань й співтворців цієї Школи.

Інженери - Абсольвенти Школи й нині не відмовляються від жадної праці для Української Школи, стоять все до диспозиції там, де цього треба, але потребують підсилення, а внаслідок цього й заміни, яку може дати вповні лише своя Українська Висока Школа. Добре слово в пресі платить за золото. Найменша негативна замітка руйнує багатолітню працю. Служимо все пресі безсторонньою інформацією, а нашої справі фаховими силами.

Українська Студентська Громада
при УТГІ в Регенсбурзі.

СУЧАСНИЙ СТАН І НАЙБЛИЖЧІ ЗАВДАННЯ

Свій організаційний початок бере Українська Студентська Громада при УТГІ в Регенсбурзі зі Студентської Секції при Українському Комітеті в Регенсбурзі, завданням якої було тоді реєструвати та подавати інформації в справі студій на високим школах у Німеччині. Щойно коли Укр. Технічно-Господарський Інститут відновив своє аудиторне навчання у листопаді 1945 р. та почали туди напливати студенти, - зайшла потреба організувати українське студентське життя на ширших основах. І так, 19 грудня 1945 р. відбулися перші Загальні Збори Громади, на яких розподілено працю на такі реферети: секретаріят, організаційний, культ.-освітній, суспільної опіки, зв'язку з чужинцями, студійний, видавничий та спортовий. Перші почини були звичайно важкі. Треба було перш за все виробити спільну платформу для успішної станово-студентської та загально-національної праці, а це, з огляду на велику зрічничкованість поглядів членів, що рекрутувались з усіх земель України, було тяжко. Під оглядом правним оформилася УСГромада при місцевій Високій Школі - УТГІ. Перед кожночасним проводом Студ. Громади стоять такі два найважливіші завдання:

- 1) Якнайширша поміч членам у студіях і
- 2) активне включення Громади в національно-визвольницькі дії українського активу еміграції.

Першу ціль реалізується організацією гуртожитків, яких зараз є три, з приблизно 80 студентами, спільної кухні, з якої користує 50 осіб, головю тих, яким відмовлено права опіки УНРРА-ІРО, виведування допомоги від СХС і т.п. допомогових установ. Дальшу матеріальну студійну допомогу несе КОДУС, з яким Громада якнайтісніше співпрацює. З помічі КОДУС-у користує 62 студенти, на загальну суму 4.040 Н.М. місячно. Не малу ролю у студіях грають підручники, яких у наших еміграційних умовах або зовсім нема, або в мінімальній кількості. Щоб цьому хоч частично зарадити, почала Громада перевидавати - розмножувати існуючі підручники, або друкувати нові, які виготовляють пп. Професори. Досі видруковано або передруковано: "Основи нарисної геометрії", "Основи тригонометрії", "Таблиці логаритмів", "Рибництво", "Походження Українського

Народу" "Опір матеріалів" (в друку). Для повищих цілей закуплено писальну українську машину і ротадійний циклостил. Крім того, організовано та видано до вжитку членів бібліотеку, що складається з 60 різних назв. Друку ціль виконується улаштуванням різнорідних імпрес внутрішнього характеру, крім того відбуваються загальні сходи з рефератами, доповідями та відчитами своїх членів та запрошених гостей з найрізноморіднішою тематикою. Організуються спільні виступи з іншими суспільно-громадськими установами, а традиційне студентське "Свято Крут" влаштовується для загалу. Місцем сходин членів УСГ служить студентська домівка з часописами, журналами та шахами. Студенти беруть живу участь, як члени, в праці інших організацій, як Сум, СІЧ, Пласт та допомагають ОПУЄ, СХС і Кодусові в перепроводженні збірок і т.п. Виконуючи згадані завдання, студенти знають і розуміють, що хоч і політичні та ідеологічні напрями не зводяться до спільного знаменника, то їхня найвища мета і ціль - добро українського народу, - тому не було і нема у них жадних під цим оглядом непорозумінь і тертя. Ствердивши це позитивне явище, з гордістю уважаємо його за великий і рідкий успіх на еміграції.

Чисельний стан Громади по Факультетах на II.12.47
УТГІ:

Агр.ліс.Факультет	119 членів	- 48,2%
Інженерний		
(будівельн.61, хемічн.18)	79	- 32,7%
Економічний Факультет	30	- 12,1%
Український Університет		
матем.геод.факультет	13	- 5,3%
Німецький унів.: медицина	3	- 1,2%
філософія	2	- 0,8%
Мюнхен, Консерваторія	1	- 0,04%

р а з о м 247 членів 100%

Новообрана в дні II.12.47р. Управа УСГ ставить собі за завдання: 1) вести якнайширшу культурно-освітню працю з членами УСГ та українськими громадськими установами, для того, щоб взяти чинну і організовану участь у визвольній боротьбі, - участь таку, на яку ми спроможемося своєю жертвенністю.

2) для світоглядowego вироблення посилити працю студентів над своїм світоглядом в окремих дискусійних ідеологічних гуртках. Слухаючи різних ідеологічних світоглядів, студенти вироблятимуть прогляди та, врешті, привикатимуть до конструктивної праці, співпрацюючи на базі спільних прямовань, що об'єднують усі українські державно-творчі світоглядові угруповання, як теж внесуть тривкий елемент виробуміння для поглядів оборонця іншої ідеологічної системи.

3) Зорганізувати якнайширшу поміч членам УСГ у студіях, шляхом організації гуртків прихильників поодиноких дисциплін, як наприклад, гурток ботаніків, гурток економістів і т.п.

4) Нав'язати якнайтіснішу співпрацю для того, щоб у спільній праці виконати наложений на них обов'язок нашою Батьківщиною,

пам'ятаючи, що " в єдності сила".

- 5) Організувати і активізувати все українське студентство.
- 6) Нав'язати якнайширші зв'язки зі студентами-чужинцями, а то для того, щоб познайомити їх з історією України і її визвольною боротьбою за незалежність.
- 7) Поширити і прискіпити видавання, перевидання бракуючих і необхідних підручників для поодиноких факультетів.
- 8) Для ознайомлення студентства з українським науковим світом, запрошувати українських науковців із доповідями на українознавчі теми.

Пристаючи до реалізації цього скромного плану, віримо, що знайдемо належне зрозуміння і поміч з боку Ректорату, наших громадських установ, як рівнож з боку пп. студентів.

-:-:-:-:-

Коковський Микола,
Представник Студ. Т-ва
в Мюнхені.

Стремління вгору, здобування дотепер незнаного - ціль життя людини, а в першій мірі молоді. В усіх умовах нашого життя молодь не відступала від цієї лінії, вона ціною всього старалася здобути знання, щоби стати повною людиною та принести свої знання на службу та полегшення долі свого від віків поневолюваного народу.

Нелегко воно приходилось. . . Знаємо всі, як виглядали студії в підсоветських університетах - вузах, польських, румунських і інших високих школах. Про студії за границею могла пересічна молода людина тільки мріяти. Лише щасливцям - одному на тисячі - вдавалось це досягнути.

Була теж групка молоді за границею, яка могла працювати під опікою наших науковців. Це студенти УВУ в Празі та УТГІ в Подєбрадах. Ім- студентам, а передовсім професорам доводилось поборювати колосальні труднощі, та вони лише піддержували їх на важкій дорозі, яка привела до признання і цінення науковим світом цих наших святих науки.

В тягу другої світової війни наші високі школи страшили немало, а вкінці опинилися на дальшій еміграції.

Зруйнований, прекрасний колись, Мюнхен, древній Регенсбург стали колисками знову відроджених високих шкіл. В тісних, примітивних кімнатах, тяжко здобутих від неприхильних нам німців, заройлось від молоді, що з запертим віддихом, мов живу-щу воду, схоплювали слова викладачів.

Так повстав УТГІ в Регенсбурзі, УВУ і УВЕШ та відділ ветеринарії в Мюнхені і так же, вкінці, 15.5.47., після ліквідації УНРРА - університету, повстав відділ формації при УТГІ.

Нав'язуючи до існуючих традицій - форм, студентство почало організуватися в своїх студентських об'єднаннях - громадах.

І так у всіх високошкільних осередках повстають українські студентські громади, відновлює свою діяльність ЦЕСУС.

Студентська Громада в Мюнхені згромаджує біля себе тисячі студентів. Після остаточної реорганізації та регуляції студентського життя (II З'їзд ДСУС-а) та перероблення статуту, Студентська Громада в Мюнхені, як осередок 6-ти високих шкіл, рішає в своєму тілі створити Українські Студентські Товариства дотичних шкіл, які безпосередньо і єдино їй підлягають.

8.4.47 відбуваються перші Загальні Збори студентів фармації і ветеринарії УТГІ. Збори приймають статут і встановлюють свою офіційну назву - Українське Студентське Товариство при УТГІ в Мюнхені.

Вибраний виділ: др. Данилишин - голова, Попович - місто-голова, Дереш - секретар і скарбник, Назанівська - культ. осв. та студійний референт, Воборів Бол. - господарський референт, - приступає до праці.

Проводиться реєстрація членів, яка вказує 168 оформлених вже в УСГ та 20 неоформлених членів.

Два рази на тиждень - вівторок, четвер - секретар УСГ Дереш Л. працює в канцелярії УСГ, де полагоджуються справи наказок, приймання нових членів та інше.

Перед 2-ми Загальними Зборами Товариство начислює 200 членів.

Культ.-осв. референт займається улаштуванням рефератів. За час праці відділу відбулося два реферати на загальні теми.

17.8.47 природознавча прогулянка 60 членів до ботанічного саду.

Виділ допомагає студентам ветеринарії при видаванні потрібних скриптів.

Доказом організованості та співпраці між товариством та поодинокими семестрами є факт допомоги відділу Товариства студентам ІУ-го сем. фармації при улаштуванні останніми забави. Прибуток з цієї забави, яка відбулася 8.9.47., був призначений на улаштування хемічної лабораторії та видачу допоміжних скриптів для семестру.

За ініціативою своєї управи, члени Товариства працюють в днях 1.10.-20.10.47 при ремонті хемічної лабораторії.

За час своєї праці виділ відбув два рази сходини.

18.XI.47 відбуваються II - і Загальні Збори УСГ при УТГІ. Існуючий виділ здає звіт з праці та одержує абсолюторію. В склад нового відділу входять: тт. Коновський - голова, Попович - заступник, Вакаленко - секретар і скарбник, Нагорний - культ. осв. та студійний реф., Заліпський - господарський референт.

Збори, устами свого предсідника тов. Бурачинського, прохають вибраний виділ, навчившись на помилках попереднього відділу, певніше та з більшим розмахом звернутись до продуктивної праці.

22.XI.47 виділ відбуває свої перші сходини, на яких усталоє плани праці. Як його вислід, вже 3.12.40 студентів збираються для вислухання реферату п. Штокалка на тему: "Біохемія антимікробних речовин".

II.XII.47 - на других сходинах, виділ обговорював справу організації іматрикуляції та подрібніше обговорює намічений план праці. Товариство намічує широку акцію допомоги при виданні скриптів для поодиноких семестрів, буде провадити при допомозі студентів та навіть асистентів потрібні допоміжні консультації, улаштовувати научні екскурсії до цікавих фабрик ліків. Крім того, пригтовляється низка доходових імпрез, щоб тим зменшити матеріальні труднощі при виданні скриптів і т.п.

Доц. Віктор Приходько.
Керівник Відділу Інформації
при УТГІ.

Високоповажані Панове!

Перед Вами тільки що було розгорнуто в коротких рисах шлях праці і розвитку нашої Високої Школи. Пан Ректор і відповідальні керівники окремих секторів і ділянок представили розвиток і сучасний стан аудиторного навчання в Українській Технічно-Господарськiм Інституті, Сектора Позаочного Навчання, Сектора фахових середніх шкіл та фахових курсів та Сектора Науково Дослідчого. Так само Ви почули про працю Громадських Організацій, що існують при Інституті, а також доповіді представників Студентства. В системі праці Інституту також було передбачено і має місце Бюро Інформації, завданням якого було - тримати зв'язок із пресою і старатись, щоб преса була належно інформована про працю Інституту. Так би нормально мусіло бути, бо провадимо ми роботу суто громадську, національну і нашим правом, а навіть обов'язком єсть, щоби Українське Суспільство було в курсі життя, праці і потреб своєї Високої Школи. Одначе, якраз в ділянці пропаганди реальне життя подиктувало нам свою зовсім своєрідну тактику. Показалося, що в інформуванні широкого громадянства про свою працю ми мусимо бути дуже скромні і стримані. Дві причини диктували таку поведінку: поперше, починаючи таке велике і сміливе діло, як будівництво високої школи на еміграції, діяча Школи не мали абсолютно жодної запоруки, що ця справа поведеться. Перед організаторами стояли тисячі перешкод, які тільки могли повстати у знищеній і зруйнованій країні, після грандіозної війни. Отже треба було мовчки працювати, не виступаючи перед громадянством з плянами і обіцянками, які могли й нездійснитись. Друга - ще може більш поважна причина, - та загально-політична - усім znana - обстановка, серед якої мусіла після війни жити й розвивати свою працю українська еміграція, коли заперечувалося саме право її існування по-за межами "родіни". Тому, - повторюємо - Інститут обмежувався лише до необхідного мінімуму в інформуванні суспільства про життя своє і працю.

Так проминуло два роки. Але за цих два роки дуже багато змінилось. Інститут мав перешкоди, але в деяких важливих

моментях - життя сприяло його праці, - з одного боку, це допомога УНРРА, а нині ІРО, а з другого, той загально високий рівень національної свідомості і зрілості, що є наслідком неустанної боротьби Українського Народу протягом останніх десятиліть. Як Панове мали можливість почути, за цих два роки Інститут значно розбудувався і поширився. Сумніви й побоювання перших місяців 1945 року минули; з другого боку, задушлива політична після-воєнна атмосфера значно розрідилась й роз'яснилась і нині Інститут уже може значно сміливіше і отвертіше виступати перед своїм Суспільством. А то тим більше, в цім єсть велика потреба. Поперше, широке українське громадянство - має право знати про життя і працю своєї Національної Школи, а, по-друге, сама Школа потребує цього зв'язку із своїм громадянством. Особливо нині, зі значним розвитком Сектору Позаочного Навчання, коли сучасні й евен-туальні майбутні студійники цього Сектору у зв'язку з переселенням, розходяться по усьому світу. У зв'язку з цим й ідея нинішньої Конференції: нав'язати контакт із пресою, встановити особистий зв'язок з її діячами і порадитись спільно, як українська національна преса могла-б стати у допомозі Українській Високій Школі. Це питання тим більш важливе, що Український Технічно-господарський Інститут в своїм існуванні і праці поза ІРО базується виключно на власних силах - на своїм зв'язку з українським громадянством. Переживаємо часи.. мінливі і непевні, дуже шкода було-б, щоби, у зв'язку з цією мінливістю і непевністю, сталася якась загроза існуванню Інституту. "УТГІ" - при всіх недоліках інституції на еміграції, без зайвої скромності уже уявляє собою певну культурно-національну вартість. УТГІ не є лише ділом і власністю безпосередніх його діячів і організаторів - він є нині ділом і власністю українського суспільства й усієї Української Нації. І його доля - мусить бути символічно передана в руки самої Нації. А зробити це може передовсім могутній чинник нашого національного життя - українська преса. До неї нині й звертається Школа, бажаючи нав'язати з нею дружній діловий контакт.

Керівництво Школи з великим інтересом і увагою вислухає думки і міркування на цю тему наших Шановних Гостей - представників преси й громадянства, з свого-ж боку Школа так уявляє собі на майбутнє свою співпрацю із пресою.

І. Ректорат і Сенат Інституту буде вдячний присутнім представникам преси, коли на сторінках своїх часописів вони поділяться із своїми читачами тим, що побачили й почули, увійшовши в безпосередній контакт із Школою. При цім дуже просимо, щоби нас зле не зрозуміли: не хочемо похвал і суперлятивів. Ми дуже свідомі великих своїх недовтягнень. Потребуємо лише, на данім етапі розвитку нашої Школи, річової і стриманої інформації нашого громадянства про працю Школи, особливо- ж про ті можливості, які розкриваються для українського суспільства у зв'язку з розвитком Сектора Позаочного Навчання.

2. Ректорат Інституту планує на майбутнє видання періодичного (місячного або двотижневого) інформаційного бюлетеню про життя і працю Школи. Будемо просити про використання цих бюлетенів у пресі.

3. Ректорат Інституту, як і Керівники його Секторів та окремі професори на майбутнє радо особисто уділятимуть представникам преси інформації з своїх ділянок праці.

4. Інститут має нині й матиме на будуче у своїм портфелі знімки, що ілюструють окремі моменти з життя і праці Школи. Ці знімки (або готові кліше), при потребі, можуть бути визначені пресі.

5. Великим і майже головним рушійним чинником в житті Школи є оголошення Інституту про нові прийоми до Школи, про відкриття нових позаочних курсів і про вихід нових підручників та видань. За всі свої оголошення Інститут, як правило, платить і часто наперед. Між тим, наша преса майже завжди спізнюється з уміщенням цих оголошень, на чім терпить як Школа, так і громадянство. Тому наше прохання до Шановних гостей - звернути на це увагу дотичних Редацій і Адміністрацій і передати прохання Інституту, по можливості, не задержувати його оголошень.

Інститут сподівається і вірить, що українська преса, яка має перед Нацією історичні заслуги і в цей критичний момент в житті Укр. Народу з великою гідністю повнить свою службу, також викаже посилену увагу й допомогу в праці Інституту, що на сьогодні є Будиною Українською Національною Політехнікою.

.....
У.Т.Г.І.

СЕКТОР АДМИТОРНОГО ВИСОКОШКОЛЬНОГО НАЧАННЯ

оголошує від 1 Серпня 1948 року

ВІС СТУДЕНТІВ НА ДІТНІ ЗИМОВІ СЕМЕСТРИ
академічного року 1948/49, а саме:

на 1, 3 і 4 сем. Агрономічно-Лісового Факультету (Регенсбург)
на 5 і 7 сем. Агрономічного Відділу (Регенсбург)
на 5, 6 і 7 сем. Лісового Відділу (Регенсбург)
на 1, 3, 7 і 8 сем. Ветеринарного Факультету (Мюнхен)
на 1, 3, 5 і 7 сем. Будівельного Відділу (Регенсбург)
на 1, 3 і 5 сем. Хеміко-Технологічного Відділу (Регенсбург)
на 1, 3, 4 і 5 сем. Фармацевтичного Факультету (Мюнхен)
на 1, 3, 5, 6 і 7 сем. Економічного Факультету (Регенсбург)

Якщо на якийсь семестр, що тут не зазначений, зголоситься більша кількість бажаючих, то буде розпочатий ще в той семестр.

Дійсними студентами можуть бути особи з закінченою середньою освітою. За впису на другий і дальші семестри, до прохання треба додати, крім матурального свідоцтва, ще й документи про закінчення відповідних попередніх семестрів на інших подібних різнозначних високих школах.

Вписове становить 15 д.м., а студійне 150 д.м. за семестр

Термін впису закінчується дня 31 серпня 1948 р., а з 1 вересня 1948 р. розпочинаються регулярні заняття.

.....0000000000 00000.....

.....00000000.....

ДВА ЮВІЛЕЇ В У Т Г І .

(Проф. Л. Д. Шрамченка, Проф. Г. Г. Махів).

31 Січня ц.р. Український Т.Г.Інститут (УТГІ) в Регенс-
бурзі урочисто святкував ювілей двох своїх професорів.

Свілянтами були: професор Леонтій Шрамченко, що святкував
70 ліття свого життя і 25 ліття науково-педагогічної діяль-
ности і проф. Д-р Григорій Махів, який закінчив 60 літ життя і
35 літ наукової та педагогічної праці.

Проф. Л. Шрамченко - відомий, як український статистик. Ще
як студент - Московського Університету, юридичного факультету,
він почав свою працю статистика в Чернігівському Земстві, де
керував статистичними дослідками відомий український статистик,
згодом професор Київського Комерційного Інституту Олександр
Русов. Пізніше проф. Шрамченко працював у ряді інших установ на
видатних становищах, поширюючи і поглиблюючи свою практику на
статистичному полі. На еміграції Л. Шрамченка було запрошено на
кафедру статистики в Українській Господарській Академії, а
пізніше до Українського Вільного Університету в Празі.
Нині проф. Шрамченко закінчив 25 літ своєї педагогічної діяль-
ности. За цей час Л. Шрамченко був кількакратно деканом Юридич-
ного факультету Українського Вільного Університету, а нині є
деканом економічного факультету УТГІ.

Позатим, проф. Л. Шрамченко відомий, як видатний українсь-
кий громадський політичний діяч :... був Державним Секретарем і
Міністром Уряду Української Народньої Республіки.

Проф. Григорій Махів - є нині професором агрономічно-лі-
сового Факультету УТГІ, а об'єктом його практичної і наукової
діяльності було - ґрунтознавство. Зацікавившись цією ділянкою
ще із студентських часів, Махів ціле своє життя присвятив цій
галузі. Тут мусимо зазначити, що в особі проф. Г. Махова маємо
не лише професора, але вченого, слава якого сягає далеко за ме-
жі України і навіть Європи. Праці проф. Махова по ґрунтознавству
України відомі по наукових закладах Європи і Америки, а його
мапа ґрунтів України є класичним твором. Вислідом 35 літньої
діяльності проф. Г. Махова є те, що нині обслідувана майже вся
територія України. Досліди проф. мають величезне практичне зна-
чення, вказуючи придатність тих чи інших земель для відповідних
сільсько-господарських культур. Під цим оглядом працю проф.
Г. Махова треба вважати історичною.

Святкування ювілею наших двох учених відбулось з усією
урочистістю, на яку дозволяють еміграційні умови. Залю випов-
нили - професура та студентство УТГІ, а також сторонні гості,
між ними Архепископ Палладій, о. декан Гайдукевич, а також
співробітники і учні Проф. Г. Махова, що прибули до Регенсбургу
з інших міст.

х/ В Академії Л. Д. Шрамченко співпрацював з славнозвісним
нашим статистиком Ф. Щербиною.

ЮВІЛЕЙНІ СВАТКУВАННЯ В УТГІ

з нагоди 70-ліття Ректора УТГІ проф. др. Б. Ю. Іваницького.

В днях 15-16 травня ц.р. відбулось в Українському Технічно-Господарському Інституті в Регенсбурзі урочисте святкування з нагоди ювілею 70-ліття Ректора Інституту проф. Д-ра г.к. Бориса І в а н и ц ь к о г о .

В ці дні Т-во інженерів-абсольвентів Української Господарської Академії та Українського Технічно-Господарського Інституту впорядило з нагоди ювілею Ректора проф. Д-ра Б. Іваницького свій черговий з'їзд, Сенат Інституту, професура і студентство УТГІ влаштували для вшанування ювілею урочисте зібрання, а науковий Сектор УТГІ відбув публічне надзвичайне своє засідання, на якому виголошено було, в присутності запрошених гостей, ряд наукових доповідей про українське лісівництво, присвячених сеньорові нашого лісівництва - ювілянтові проф. Б. Іваницькому.

На урочистім зібранні професури, студентства та інженерів-абсольвентів УРА - УТГІ, крім ювілейних привітів від академіч. кругів, були зложені усні привіти від делегованих представників українських установ і організацій та зачитано низку надісланих ювілянтові писемних поздоровлень. З доручення Сенату Інституту, перший Проректор УТГІ, проф. Вікт. Доманицький виголосив доповідь про академічну та громадську діяльність ювілянта, а саме: "Роль проф. Б. Іваницького в науці про український ліс".

Наш ювілянт - проф. Д-р Б. Іваницький народився 8 березня (ст. стиль) 1878 року в Сумах, на Харківщині. Середню освіту - реальну школу - закінчив в Сумах 1896 р. Потім студіював у Лісовому Інституті в Петербурзі, який закінчив з титулом "вченого лісовода" в 1902 році. Ще за студентських часів, почав приймати участь в українсько-національному громадсько-політичному житті і не раз був, як свідомий українець, за свою чинність тодішньою російською владою заарештований або підданий під поліцейний догляд.

По закінченні Лісового Інституту, Б. Ю. Іваницький працював на посадах лісничого в державних лісництвах ксл. Росії і України. В часи революції в 1917 році, наш ювілянт бере активну участь в організації першого українського державного апарату, стаючи до праці в Міністерстві Хліборобства. Він разом з Микитою Шаповалом та О. Макаренком організовує Лісовий Департамент, очолюючи цей Департамент в 1918 році, як його Директор. В роках 1919-1920 Б. Ю. переходить на академічну працю в Українському Державному Кам"янець Подільському Університеті на Сільсько-Господарському Факультеті, а саме лектором лісівництва. На еміграції, в Тарнові, перед від'їздом до Чехословаччини, бере активну участь, як голова "Спілки Техніків Сільського Господарства", в розробці планів навчання в Українській Господарській Академії, а пізніше, після переїзду з Польщі до Чехословаччини в Подєбрадах, стає одним з основників цієї Академії. Дня 22 квітня 1922 року, на першому засіданні, Професорська Рада Української Господарської Академії надає Б. Ю. Іваницькому кваліфікацію професора лісівництва і обирає його проректором Академії. За час своєї чинності в Академії, проф. Б. Іваницький перебуває на становищі Проректора в 1922-1924 рр., Декана Агроном-лісового факультету в 1926-1927 р. та Ректора

Академії в р. 1925 та роках 1928-1935.

Ювілянт був останнім Ректором Академії і першим Директором Технічно-Господарського Інституту, тоді ще лише позаочного навчання, організованого при Академії в 1932 році. В Академії проф. Б. Іваницький викладав на Агрон.-Лісовому Факультеті, як викладає нині на цьому ж Факультеті ряд дисциплін з лісівництва і написав низку наукових праць та фахових високошкільних підручників з різних ділянок лісівництва, головними з яких є курс Лісівництва т. I-III, Дендрологія, Ліси і Лісове Господарство України та інш., як також багато наукових розвідок, друкованих в наукових збірниках Академії, чеських та німецьких фахових журналах. Узгляднюючи великі заслуги проф. Б. Іваницького на науковому полі, Професорська Рада 16 травня 1947 року уділила йому гідність доктора гоноріс кауза лісових наук, "Об'єднання Українських лісових інженерів та техніків (ОБУЛІТ)" обрало його почесним членом, а Наукове Т-во ім. Т. Шевченка обрало своїм дійсним членом. В листопаді 1947 р. проф. Б. Іваницький був обраний Ректором Українського-Технічно-Господарського Інституту на акад. рік 1947/1948.

В особі проф. Д-ра Б.Ю.Іваницького маємо взірець українсько-го патріота, невтомного видатного працівника на ниві української науки, громадського діяча і борця за здійснення української державно-визвольної ідеї. Своє 70-ліття наш ювілянт обходить в повній силі і здоров'ю.

Після урочистих зборів професури, студентства та інженерів-абсольвентів УГА-УТГІ, відбулось засідання Наукового Сектора Інституту під головуванням керівника цього сектора проф. В. Панасенка. На цьому публічному засіданні сам ювілянт проф. Д-р Б. Іваницький виголосив доповідь на тему: "Українське Лісівництво", в якій, на підставі своїх багаторічних досліджень і спостережень, підвів наукові основи під українське лісівництво, намалював перспективи і плани його розвитку, що мають бути напрямними лініями в роботі українських лісників.

Проф. Д-р. Г. Махів в своїй доповіді на тему "Проблема по-
лезахисного заліснення в степу України", після багаторічних
студій українського степу, подав науковий висновок про повну
можливість заліснення українського степу.

Доц.П.Н. в доповіді про "Стан лісового господарства України" подає перегляд стану та системи господарювання українським лісом за часів революції та, зокрібно, за совітської влади.

Проф. Інж. М. Зайцев подав цікаві відомості в доповіді про "Новини з хімічної технології дерева", зокрема звернув увагу на спроби використання деревини в харчовій промисловості.

Наукові доповіді, не зважаючи на їх вузько-фаховий характер, викликали живе зацікавлення серед численно зібраних присутніх, а самого Двілянта учасники урочистих святкувань нагородили ширими привітами і побажанням ще довго жити і працювати на користь української науки і добра українського народу.

[illegible]

0000000000

Загинув проф. В. В. Садовський не маючи повних 60 літ. Його смерть - невіднадувана - велика втрата і для укр. науки і для нашої Школи.

А.П. ЖИВОТКО (некролог)

Ділимося з нашими читачами й ~~чужинцями~~^у персоналом Інституту сумною звісткою про смерть нашого співробітника по Сектору Позаочного Навчання - лектора Аркадія Животка. Покійний від 1936 року почав ближче співпрацювати з Інститутом, як лектор Позаочного Курсу Журналістики, але широкому українському громадству давно відомий, як енергійний і невтомний громадський діяч, як журналіст, науковець і як директор Українського Історичного Кабінету у Празі. Треба зазначити, що діяльність А.П. Животка остільки широка й многогранна, а його журналістична й наукова праця остільки продуктивна, що охопити усе те в невеликій посмертній замітці цілком неможливо. Будучи своєю вдачею дуже живий, - ідеаліст і патріот, - А.П. Животко кидався до кожної праці, де потрібно було рук і де не вистачало людей. Все-ж культурна ділянка була його доменом: позашкільна освіта, дошкільне виховання, педагогіка - в теорії і практиці - ось праці яким він віддавався в молодшому віці - в Кам'янці на Поділлі, як співробітник Губерніяльного Земства, на Волині і у Празі в Педагогічному Інституті. Пізніше, із заснуванням при Міністерстві Закордонних Справ Ч.С.Р. Українського Історичного Кабінету та Архиву А.П. з ентузіазмом віддається цій праці, зосереджуючи в Кабінеті усю українську пресу та видання, збираючи архіви та бібліотеки окремих українських діячів (пок. М. Шаповала, С. Шелухина, Ф. Швеця, С. Черкасенка і т.д.) та взагалі українські історичні документи. Тут, маючи під руками матеріяли, А.П. плянує і щасливо викінчує працю безперечно історичного значення, якої в нинішніх умовах уже нігде не можна виконати, а саме він дає капітальний твір - Історію Української Преси. Поруч цієї праці, А.П. дав багато окремих статей та розвідок ("Дошкільне виховання", "Чужинці про красу й багатство української мови", "Подоння" і т.д.), але його Історія Української Преси буде ще довгий час єдиною основною працею на цю тему. Тут наші без зайвої скромності треба визнати певну заслугу й нашої школи, що ця цінна праця ще за життя автора побачила світ.

Одійшов А.П. Животко ненадійно і передчасно, маючи всього 58 літ. Одійшов, залишаючи великий жаль серед товаришів, бо, позавсім, був він дуже симпатичною "душевною" людиною. Шановній дружині Покійного на цім місці висловлюємо наше глибоке співчуття.

Б.Н.

.....0000000000000000.....

-----000000000000-----

УТГІ ПІСЛЯ ГРОШЕВОЇ РЕФОРМИ

Грошева реформа, переведена в життя у Західних Зонах Німеччини в днях 20-26 червня ц.р., створила для Українських високих шкіл тяжку фінансову ситуацію: значна частина їх потівки заблокована, а її номінальна вартість зменшена в десять разів, в той час, як ціни на папер та матеріали лишилися старі, німецьким фірмам за працю треба платити в новій валюті без змін; разом з тим приплив коштів од студійників чи то аудиторного чи позаочного сектора сильно зменшився, бо ця реформа відбилася так само катастрофально і на матеріальному стані українського студентства в Німеччині та на його платничій здатності. Нині ще трудно сказати, на якому саме рівні встановиться купівельна сила нової німецької марки і чи залишаться на сучасному високому рівні поштові та залізничні тарифи.

В цій тяжкій ситуації Ректорат Українського Технічно-Господарського Інституту (УТГІ) в Регенсбургу-Мюнхені вживає всіх заходів до уможливлення його студійникам і далі продовжувати та докінчувати свої студії. В протилежність до тенденції німецьких державних високих шкіл - залишити студійні такси, УТГІ всі такси знижує :

На секторі Аудиторного Високошкільного Навчання вписове для студентів знижується на 25% (буде далі п'ятнадцять н. марок), а студійна такса - на 40% (буде далі сто п'ятдесят н. марок за семестр). Рівночасно оголошені вписи як на перші, так і на всі діючі семестри в Регенсбургу й Мюнхені (впис до 15 вересня ц.р.)

На Секторі Позаочного Навчання вписове студійників знижується в десять разів (буде дві н. марки), студійні такси з керівництвом навчанням - приблизно в тричі, в той час як такси без керівництва навчанням (самий студійний матеріал, розмножений до 20. VI. 1948р.) - приблизно в шість разів. Поштові видатки за пересилку студійного матеріалу студійникові неприпорученими пакетами, як і раніш, бере на свій кошт, але поштові видатки за пересилку студійних листів в обидва кінці (до УТГІ і з УТГІ) далі має оплачувати студійник сам. Для того студійник має долучати на відповідь належну кількість поштових значків (з Захід. Зон Німеччини), або міжнародних поштових купонів (з-за кордону). Хто хотів би, щоб студ. матеріал та студ. листування посилалося б йому з УТГІ припорученими пакетами, має доплатити на припоручення (рекомендацію). На цій основі Сектор Позаочного Навчання випустив новий реєстр позаочних курсів дійсний від 20 червня ц.р. Новий реєстр висилається на бажання кожному безплатно. Він охоплює вже і нові позаочні курси для осіб, що цікаляться веденням господарства в субтропічних країнах. Курси ці щойно вийшли в розмноження. Вони такі: 1) Проф. Д-р О. Архимович: "Культура бавовника", ст. 21, 2) його ж: "Культура кави", стор. 20; 3) проф. Л. Вітвіцький та Д-р О. Коноваленко: "Субтропічні Культури" - стор. 188; проф. Інж. Л. Фролов: "Технологія води - фабрикація холодільних напоїв" - стор. 80. В ближчих днях вийдуть у світ окремі коротенькі курси з циклу "Практичні фахи", що дадуть можливість своїм абсолювентам практично працювати в царині слюсарства, електротехніки, ремонту автомашин та тракторів, тощо (їх спеціальний реєстр висилається на жадання безплатно). Ці курси: 1) лент. інж. Б. Баранів: "Акумулятори для авт і тракторів, 2) його ж "Ремонтна майстерня для авт, тракторів, с.-г. машин та праця в ній" та інш.

У зв'язку з грошовою реформою наступила була тимчасова затримка з висилці з УТГІ студійного матеріалу та листів. Нині ця справа вже знову налагоджена.

Як бачимо, УТГІ подвійно пристосовується до нової ситуації: 1) знижує такси за навчання та 2) відчиняє нові позаочні курси - найбільш актуальні - особливо потрібні для українських переселенців.

Ректорат УТГІ тішить себе надією, що всі ці реформи дадуть можливість студійникам продовжити та докінчити свої студії і в той спосіб підсилити нашу Національну Політехніку на порозі двадцять сьомого року її існування.

Адреса УТГІ залишається стара: Ukrainisches Institut
(Ukrainian Technical University); Regensburg,
Paul Heyse str. 2; Germany - U.S. Zone.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ

СЕКТОР ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

Регенсбург, 14 липня 1948р.

До всіх п.п. студентів та курсантів
Сектора Позаочного Навчання УТГІ.

Справа: зміна студійних
такс та оплати
поштових видатків.

Дня 18.VI.1948 була виголошена для західних Зон Німеччини, а в днях 20-26.VI.1948 була з них фактично переведена в життя грошова реформа, яка створила у своїх наслідках для УТГІ тяжку фінансову ситуацію, заблоковуючи значну частину його готівки, та дуже сильно зменшуючи її номінальну вартість (у десять раз). Ця реформа не може не відбитися також і на матеріальному стані та на їх платничій здатності. Зараз ще трудно сказати, на якому саме рівні встановиться купівельна сила (здатність) нової німецької марки і чи залишаться на сучасному високому рівні поштові та залізничні тарифи. По в'ясненню життєвих обставин, що повстали у наслідок грошової реформи, Ректорат УТГІ вивотить новий фінансовий план і кошторис та подасть його на затвердження Професорської Ради УТГІ, скликання якої передбачається у вересні місяці ц.р. На тій же Професорській Раді будуть затверджені нові такси за навчання на Позаочному Секторі УТГІ - як з керівництвом студіями, так і без керівництва.

Але нинішні обставини вимагають уже нині важливих відступлень від дотеперішніх норм оплати студій та способу розрахунків з студійниками УТГІ а саме:

1. Від 20 червня 1948 р. в УТГІ введені тимчасові студійні такси на позаочні студії для тих студійників УТГІ, що мешкають у західних

зонах Німеччини, а саме: студійні такси з керівництвом навчанням знижені приблизно втричі, а такси без керівництва навчанням (лише за студійний матеріал) знижені приблизно в шість раз проти такс, що існували до введення грошової реформи (до 20.VI.1948). Отже всі студійники з західних зон Німеччини що вислали заяви про впис на студії і внесли вписове та такси до 20.VI.1948, будуть діставати і далі студійний матеріал з розрахунку по старих таксах. Ті студійники, що вислали заяви про впис на студії після 20.VI.1948 р. мають негайно подати до Ректорату додаткову заяву з зазначенням, чи вони погоджуються студіювати в УТГІ на нових умовах - згідно з новим реєстром позаочних курсів з дня 20 червня 1948р. (див. новий реєстр позаочних студій).

2. Всі грошові залежності між УТГІ і його студійниками в західних зонах Німеччини (чи навпаки) будуть ліквідовані з розрахунку: а) якщо вони повстали до дня 20 червня 1948р. - десять райсхмарок за одну дойчмарку (нову) та б) якщо вони повстали після 20 червня 1948р. - одна райсхмарка за одну дойчмарку (нову).

Поштові видатки за пересилку.

3. Студійного матеріалу приймає на себе УТГІ в зонах Німеччини - лише звичайними (неприпорученими) пакунками, тому надалі УТГІ буде висилати студ. матеріал до Зах. Зон Німеччини лише неприпорученими (нерекомендованими) пакунками. Хто з студійників УТГІ хотів би щоб студійний матеріал був висланий припорученим пакунком, - має надіслати до УТГІ спеціальну доплату на припоручення (асекурацію), пакунка - згідно відповідну кількість поштових значків.

Поштові видатки за пересилку.

4. Студійних листів усіх студійників, як тих, що перебувають у Німеччині, так і тих, що перебувають за кордоном, в обидва кінці (до УТГІ від студійника та від УТГІ до студійника) від дня 20 червня 1948 року відносяться за рахунок студійника і то лише звичайними (неприпорученими) листами. З огляду на це, надалі всі студійники мають посилати до УТГІ на відповідь: а) з Німеччини - відповідну кількість пореформених поштових значків, б) з-за кордону - відповідну кількість міжнародних поштових купонів. Хто хотів би, щоб його студ. листування висилалося з УТГІ припорученими листами, має надіслати спеціальну про це заяву на окремому листі паперу та надіслати відповідну кількість поштових значків чи поштових купонів на припоручення (асекурацію) листів.

В зв'язку з грошовою реформою і відсутністю в скарбниці УТГІ грошей протягом десяти днів, сталася певна затримка з висилкою студ. матеріалу за студ. листів нашим позаочним студійникам. В імені Ректорату УТГІ цим прошу усіх, хто в тій чи іншій формі від такої затримки потерпів, прошу їх не брати УТГІ за зле цієї непередбаченої та не від нашої волі повсталій обставини.

З правдивою пошаною:
Прор. Віктор Доманицький (в.р.)
Керівник Сектора

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ (УТГІ)
у РЕГЕНСБУРГУ (БАВАРІЯ).

СЕКТОР ПОЗАОЧНОГО (КОРЕСПОНДЕНЦІЙНОГО) НАВЧАННЯ

Регенсбург, серпень 1948р.

ШАНОВНИЙ СТУДІЙНИКУ!

Не кождий має час і гроші на студії в школі або на курсах з усним (словесним) навчанням. Для багатьох наших громадян, розпорошених нині по цілому світу, своя рідна школа є віддалена на сотні, а то і на тисячі кілометрів. Але це не є вже нині перешкодою для тих наших громадян, що бажають іти вперед - поповнювати свої знання, або набувати нові.

Ані вік, ані стать, ані становище людини не грають жадної ролі: молодий чи старий, мужчина чи жінка, бідний чи багатий - кождий може вдома, після своєї щоденної праці, у св'ята й вільні хвилини за допомогою писемних курсів - лекцій (скриптів) нашого

СЕКТОРА ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

доповнити або здобути собі нові знання, - такі як йому конче потрібні чи бажані. Час початку студій того чи іншого курсу, як і його закінчення, залежить виключно від волі та здібностей студійника. Кождий може розпочати студії коли захоче, може студіювати швидше чи повільніше - як йому дозволять на це обставини. Наш курс лекцій (скрипт) замінить йому усний (словесний) виклад у школі і знайде його у кожній точці земної кулі, до якої лише доходить пошта. Студійник, діставши наш скрипт і перестудіювавши його, виконує на письмі ті завдання (здебільшого - відповідає на запитання), що містяться у скрипті після кожної лекції. Виконані завдання студійник посилає нам для перевірювання, виправлення, доповнення та поради і для дальшого керування його студіями. Отже, - студійник є завжди під навчальним доглядом наших лекторів - фахівців і в той же час не є в'язаний всім тим, що в'язе людину, яка ходить до школи. (час-години, здібності та успіхи товаришів по класі, тощо). Після успішного виконання всіх завдань якогось курсу (чи циклу курсів) та зложення позаочного чи устного іспиту з цього курсу (циклу) студійник дістане від нас відповідне

С В І Д О Ц Т В О

Навчання КОРЕСПОНДЕНЦІЙНИМ способом знайшло вже застосування в Америці, Англії, Франції, Німеччині та в нашій далекій для нас тепер Батьківщині. Коли в тих країнах

здобувають собі ~~с~~ах і знання мільйони людей, то сектор позаочного навчання нашого Інституту на скромні наші еміграційні відносини всеж має до 10 тисяч студійників, розкиданих по різних країнах. Коли візьмемо під увагу порівнюючи малі накладі наших поодиноких курсів і їх студійний обсяг що дорівнює 10 аж до 200 годин студій, то приїдемо до висновку, що студійна такса за курс (з навчанням) є помірно проступна, якщо зважити ті вигоди й користь, які він дає студійникові.

У зв'язку з виїздом наших громадян до різних країн світу, вирішили ми уможливити студійникам спочатку набути студійний матеріал і аж по ознайомленню з ним приголоситись до студій під керівництвом педагогічного персоналу нашого сектора. Практично це значить - розділення оплати за навчання на дві рати: I. Курс (скрипт) лекцій та II. вписове й оплата за керівництво студіями.

Віriamo, що хто випробує всі вигоди кореспонденційного навчання, то і не лише сам скористає з наших курсів, а і допорушить їх іншим зацікавленим у студіях.

Готуємо цілу низку нових курсів з різних галузь знання та ~~с~~ахів. Підтримуйте з нами зв'язок ч. та жадайте наших проспектів.

А д р е с а: UKRAINISCHES TECHNISCH-WIRTSCHAFTLICHES
INSTITUT, REGENSBURG, Paul-Heyse-Str. 2

Б а н к к о н т о: BAYERISCHE STAATSBANK Fil. REGENSBURG :
Postscheckkonto Nürnberg Nr. 3 für
Konto Nr. 21259 UTWI.

На відповідь прикладайте пошт. значок, або міжнародні пошт. купони.

Керівництво Сектору Позаочного Навчання

-3-3-3-3-3-3-3-3-3-3-

КУРСИ ЧУЖИХ МОВ

Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ),
Регенсбург, приймає вписи на курси мов з навчанням
позаочною (кореспонденційною) методою.

І. ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ - попередній впис на курс, який склала
лект. М. Славінська, 42 лекції - біля
300 стор. цикло-ст. друку. СТУДІЙНА
ТАКСА - 36 нім. м. (вписове - 2 н.м.,
за підручник та навчання - 34 н.м.).

УВАГА: Студійну таксу можна сплачувати ратами:
І-ша рата 12 н.м., після внесення якої кур-
санти одержують перший комплект студійно-
го матеріалу 5 лекцій 30 стор., а далі -
4 рати по 6 марок, після внесення яких виси-
лається решта студійного матеріалу.
Ректорат застерігає собі право, наколи б до
15 вересня не приголосилося достатньої
кількості інтересантів, навчання припинити
і надіслані гроші повернути.

2. АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ - дефінітивний впис на курс, який
склав доц. П. Вуків, 42 лекції, - 419 стор.
цикло-ст. друку. Цей курс може бути
висланий негайно в цілості після
внесення студійної такси 34 нім.м.
(вписове 2 н.м. і за навчання та
підручник 32 н.м.) Можна сплачувати
ратами - як і за французьку мову.

УВАГА: При одночасному вписі на обидва курси чи
на якийсь інший курс позаочного навчання
вписове платиться лише один раз.

- Пересилка студійного матеріалу (лекцій) відбувається
за кошт Інституту, пересилка студійного літутування
(виправлених вправ та завдань) - за кошт студійника.-

- Інформації та ширші пояснення подаються Секретаріатом
при умові надіслання поштових значків на відповідь.-

Зголошення та грошові перекази належить надсилати
на адресу: Ukrainisches Technisch-Wirtschaftliches
Institut Regensburg, Ganghofer Siedlung,
Paul Heyse Str. 2

На день 20 червня 1948 року

РЕЕСТР ПОЗАОЧНИХ КУРСІВ ЯКІ ПРОВАДИТЬ УКРАЇНСЬКИЙ
ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ (СЕКТОР ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ)
в Регенсбурзі.

Адреса: Ukrainisches Technisch-Wirtschaftliches
Institut (UTWI) Abteilung für Fernunterricht
Regensburg, Ganghofer Siedlung Paul-Heyse-Str.2

Курси:	Автор та назва курсу:	: Студійна такса:	Без керівництва :
ч.ч. :		:(Навчання :	студіями - лише :
		: студ. матеріал):	студ. матеріал: :

1.	Проф. М. Добриловський: "Полі- тична Економія", 36 лек., 350 стор., студ. такса . . .	30.00 Д. Мар	8.00 Д. Мар.
2.	Проф. Л. Бич: "Загальна наука права", 15 лек., 188 стор., студ. такса . . .	13.00 " "	4.00 " "
3.	Проф. Б. Мартос: "Теорія Кооп- ерації", 18 лек., 105 стор., студ. такса . . .	13.00 " "	2.00 " "
7.	Д-р П. Вуків: "Англійська мова", 22 лекц., 419 стор., студ. такса . . .	32.00 " "	10.00 " "
12.	Проф. А. Яковлів: "Цивільне Право", 18 лек., 163 стор., студ. такса . . .	15.00 " "	4.00 " "
21.	Проф. А. Яковлів: "Цивільний Процес", 7 лекц., стор. 79, студ. такса . . .	7.00 " "	2.50 " "
22.	Проф. Л. Бич: "Господарство місцевої самоуправи", 22 лекц., 285 стор., студ. такса . . .	20.00 " "	7.00 " "
27.	Проф. А. Яковлів: "Торговельне Право", 24 лекц., 217 стор., студ. такса . . .	20.00 " "	5.00 " "
33.	Проф. Б. Мартос: "Організація й ведення зібрань", 6 лекц., 48 стор., студ. такса . . .	3.00 " "	2.00 " "
36.	Проф. Я. Моралевич: "Контокорен- ти", 8 лекц., 92 стор., студ. такса . . .	7.00 " "	2.00 " "
39.	Д-р Д. Н. Сінгалевич-Мазепова: "Соціальна гігієна", 12 лекц., 134 стор., студ. такса . . .	10.00 " "	3.00 " "
61.	Д-р О. Бочковський: "Основи журналізму" (нарис теорії налістики) част. I, 11 лек., 105 стор., студ. такса (разом з ч. 66) . . .	11.00 " "	4.00 " "
62.	Лектор А. Животко: "Нарис іс- торії української преси" 15 лекц., 210 стор., студ. такса . . .	14.00 " "	5.00 " "

64.	Доц. О. Бочковський: "Структура часопису", 3 лекц., 42 стор., студ. такса	4.00 Д. Мар.	2.00 Д. Мар.
66.	Проф. С. Сірополко: "Основи журналізму" ч. 2, II лекц., 57 стор., студ. такса (разом з ч. 61)	11.00 " "	4.00 " "
81.	Проф. М. Славінський: "Історія України", 20 лекц., 218 стор., студ. такса	17.00 " "	5.00 " "
84.	Під ред. проф. Д. Антоновича: "Українська Культура", 30 лек., 400 стор., студ. такса	27.00 " "	9.00 " "
85.	Проф. Л. Білецький: "Історія Української літератури", ч. I. Народня словесна творчість", 10 лек., II 7 стор., студ. такса	9.00 " "	3.00 " "
87.	Доц. О. Бочковський: "Націологія", 18 лек., 234 стор., студ. такса	16.00 " "	5.50 " "
90.	Проф. Я. Неврі: "Граматика української мови", 20 лекц., 106 стор., студ. такса	14.50 " "	2.50 " "
105.	Проф., ученим агроном В. Чередиїв: "Ботаніка" ч. I, "Анатомія рослин", 14 лекц., 120 стор., 92 рис., студ. такса	12.00 " "	5.50 " "
108.	Доц. Др. І. Мазепа: "Ботаніка", ч. 2 "Морфологія рослин", 12 лекц., 111 стор., покажчик українських назв рослин, студ. такса	10.00 " "	3.00 " "
109.	Інж. А. Гнатовський: "лект. Т. Цебро-Дубровський, лент. уч. агроном М. Мельник, доц. М. Боровський: "Садівництво овочево та ягідне", 20 лекцій, 316 стор., 188 рисун., студ. такса	21.00 " "	9.00 " "
110.	Проф. В. Іваницький: "Дендрологія" ч. II (Шпилькові породи), 100 стор., альбом малюнків; студ. такса	9.00 " "	3.00 " "
113.	Проф. др. С. Тонкварі та проф. Др. І. Гайдак: "Американське промислове пасічництво", 10 лекц., 104 стор., 86 рис., студ. такса	9.00 " "	3.00 " "
116.	Лект. інж. А. Гнатовський: "Загальне Городництво", 10 лекц., 80 стор., студ. такса	8.50 " "	2.50 " "
121.	Доц. інж. Г. Гордієнко: "Ботаніка" ч. 3, "Фізіологія рослин", 10 лекц., 114 стор., студ. такса	9.00 " "	3.00 " "
122.	Лектор В. Гарбер: "Городництво закритого ґрунту", 130 стор., 64 рис., студ. такса	12.00 " "	4.00 " "
124.	Лектор В. Гарбер: "Городництво закритого ґрунту", II - "Тепличні культури", стор. 126, рис. 29, студ. такса	12.00 " "	4.50 " "

130.	Проф. Др. О. Архимович: "Культура бавовника, лекц. 4, стор. 21, рис. 17, студ. такса	5.00	Д. Мар.	2.50	Д. Мар.
133.	Проф. Л. Вітвіцький та Д-р О. Коноваленко: "Субтропічні Культури", стор. 188, рис. 120, студ. такса	24.00	Д. Мар.	12.50	Д. Мар.
137.	Проф. Д-р Б. Іваницький: "Дендрологія (деревознавство)": I. Будава й життя дерева, II. Листяні породи (систематика), лекц. 12, стор. 210, альбом рисунків; студ. такса	17.00	"	9.50	"
138.	Проф. О. Архимович: "Культура Кави", лекц. 3, стор. 20; рис. 4, студ. такса	4.00	"	2.00	"
141.	Проф. Д-р Б. Іваницький: "Визначник дерев та чагарників за листами, бруньками, деревною, насінням та сходами" (таблиці для студентів-лісівників). стор. 48., студ. такса			2.00	"
204.	Інж. П. Лещенко; інж. П. Васильюк: "Практичне миловарство", II лекц., 122 стор., 28 рис., студ. такса	10.00	"	3.50	"
208.	Проф. Інж. Л. Фролов: "Технологія Палива", 8 лекц. 34 рис., студ. такса	7.50	"	2.50	"
209.	Проф. Інж. Л. Фролов: "Хемічна технологія води (фабрикація холодільних напоїв)", стор. 80, рис. 29, студ. такса	7.50	"	2.50	"
210.	Проф. С. Комарецький: "Неорганічна хемія" (для середніх технічних шкіл), 15 лекцій, стор. 160, 38 рис., студ. такса	14.00	"	5.00	"
236.	Лект. інж. Б. Баранів: "Акумулятори для авт та тракторів", лекц. 3, стор. 26, рис. 20, студ. такса	4.50	"	2.50	"

У В А Г А I: Пересилка студійного листування в обидва кінці за кошт студійника. Тому студійники з Німеччини на відповідь мають посилати поштов. значок, а студ. з-закордону - міжнародній поштов. купон.

У В А Г А II: Набувати лише студійний матеріал (без керівництва студіями) мають право: I) Студенти Авдиторного Бисокошкільного Сектора УТГІ; 2) Студійники Сектора Позаочного Навчання УТГІ що вже вписалися на якийсь інший позаочний курс; 3) Учні та курсанти тих фахових середніх і нижчих шкіл та фахових курсів, що перебувають під педагогічною контролею УТГІ, та 4) педагогічний і адміністративний персонал усіх вищезгаданих секторів, шкіл і курсів.

У В А Г А III: Одночасно з вписом на якусь позаочну школу, позаочний цикл чи поодинокий курс вплачується і вписове в розмірі 2 (дві) Д. Марки; вписове платиться лише один раз - при вписі перший раз; при дальших додаткових вписах чи набутті студ. матеріялу його вже платити не треба.

СТУДІЙНІ ТАКСИ ПО ПОЗАОЧНИХ ШКОЛАХ І ЦИКЛАХ УТГІ

-(з керівництвом студіями).

Позаочний Еко- номічний Факу- льтет (I-й се- мєстр):	Позаочна Висока Школа Державних Наук (I-й семе- стр)	Позаочні курси Журналі- стики (I-й цикл)	Позаочні Курси Українознав- ства (I-й цикл)	Позаочний цикл Ботаніки
Курс ч. I - 30ДМ:	I - 30ДМ:	I - 30ДМ:	62- 14ДМ:	105- 12 ДМ:
" " 2 - 13"":	2 - 13"":	2 - 13"":	81- 17"":	106 -10 "":
" " 3 - 13"":	7 - 32"":	7 - 32"":	84- 27"":	121- 9 "":
" " 6 - 12"":	61 - 7"":	61 - 7"":	85- 9"":	129 -18 "":
" " 7 - 32"":	62 - 14"":	62 - 14"":	87- 16"":	:
" " 18 - 10"":	64 - 4"":	64 - 4"":	90- 14,5:	:
" " 22 - 20"":	65 - 4"":	66 - 4"":	:	:
" " 39 - 10"":	81 - 17"":	:	:	:
" " 81 - 17"":	87 - 16"":	:	:	:
	90 - 14,5:	:	:	:
Разом: 9 курсів = 157Д.М.	: 10 курсів: = 151,5,Д.М	: 7 курсів: = 104Д.М	: 6 Курсів: = 97,5 Д.М.	: 4 курси = 49,5 Д.М.

Регенсбург, 20 червня 1948р.

Проф. В. Доманицький (п.р.)

Керівник Сектора

до

УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА в ЄВРОПІ І за ОКЕАНОМ.

Український Технічно-Господарський Інститут - УТГІ (українська політехніка) стоїть перед загрозою перерви навчання, коли не на всіх, то на деяких своїх семестрах Аудиторного Сектора. - Українське студентство, що почало чи закінчує на різних відділах УТГІ свої студії, може не завершити своєї освіти. -

Чинність УТГІ - УГА, спрямована для ширення технічного й економічного знання й для підготовки фахових інженерських кадрів й ведена більш як чверть століття, і за нестачі матеріальних засобів може перерватися.

Перед трьома роками УТГІ виїмав з Чехії майже зруйнований. Але Спілка Професорів Української Господарської Академії (СПУГА) та Дирекція УТГІ, одержавши 28.6.1945 дозвіл американської військової влади на продовження праці, за допомогою й великою співучастю професури з нової велико-української й галицької еміграції розбудувала УТГІ на п'ять факультетів з вісьма відділами, з навчальним персоналом, що перевищує сто осіб, та з студентством, що на початку минулого ак. року доходило до 900 осіб.

За роки 1945-1948 наслідки праці УТГІ виявилися: 1) На Науковім Секторі багатьма десятками наукових доповідей та виданням "Наукові Записки" 15 арк., що їх друк нині закінчується. 2) На Аудиторнім Секторі абсолювувало інженерів: агрономів: 57, лісівників 5, цивільного будівництва 1, хеміків 2, економістів 1, ветеринарних лікарів 2, магістрів фармації 23, разом 91. Сдержало ступінь доктора 6 осіб. Студенти, що в 1945 р. вступили на перші семестри, дійшли вже до останнього року своїх високо-шкільних студій. Матуральні курси прослухали й закінчили 61 осіб. 3) На Секторі Позаочного навчання (за реґенсбурський період): студіювало 1940 студійників, з того на високішкільних студіях 244 осіб; наново видано 40 підручників. 4) На секторі фахових середніх шкіл та курсів було: 24 школи, 92 курсів, викладавців 415 студіювало разом біля 4.000 осіб, закінчило студії поверх 2.000 осіб.

УТГІ протягом трьох років існувало майже виключно на свої засоби, що походили з студентських такс та продажу виданих підручників. Допомога українських установ становила тільки незначну частину нашого прибуткового кошторису. За то з щедрим даром прийшов нам на поміч Фонд Допомоги Українців Канади, надіславши машинки до писання, циклостілі, друкарські матеріали та 100 кепакетів на підсилення фондів УТГІ. Але у деяких колах громадянства УТГІ, на жаль, не завжди находило і належне зрозуміння для своїх завдань та праці.

Нині прийшов четвертий акад. рік праці УТГІ в Німеччині - останній рік студій для тих, що розпочали їх в УТГІ на першому семестрі та для багатьох з тих, що вступили на старші семестри УТГІ з інших високих шкіл.

У попередні роки УТГІ спирався в основі на свої власні організаційні сили, на жертвенність своєї професури та на активність студентства. Нині ми всі зживаємо зусиль, щоб затримати на далі існування УТГІ - продовжити нашу науково-педагогічну працю та до кінця виконати свої обов'язки перед студентством.

Але нині наша матеріальна ситуація значно погіршилася і коли наші власні зусилля й можливості будуть невиспочатальні, а українське громадянство не посилить нас матеріально, то не виключена можливість перервання нашої праці. Головна причина цього погіршення матеріального стану стоїть у зв'язку з валютною реформою в Німеччині, що викликала заблюкування значної частини нашої готівки, зменшення внесків від студентства та зменшення продажу наших видань.

Не тратимо надії на переборення труднощів, але не вважаємо себе в праві замовчати про нашу сучасну ситуацію перед громадянством, бо справу нашої школи й долі нашого студентства вважаємо за справу загально-національного значення, а не нашого приватного інтересу. Ця справа належить всій українській спільноті в Європі й за Океаном і вона мусить про цю справу знати.

За Управу СПУГА і Ректорат та Сенат УТГІ: Проф. Др. Б. Іваницький, проф. В. Доманицький, проф. інж. М. Зайцев, проф. інж. Р. Димінський, проф. Л. Шрамченко, проф. С. Комарецький, проф. Др. І. Драбатий, проф. Др. І. Розгін, проф. Др. Е. Зертипорох.

Регенсбург, 16 вересня 1948 р.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ (УТГІ)

З В І Т У Т Г І

за 1947 / 48 акад. рік

А. ЗАГАЛЬНИЙ СТАН І НАПРЯМ ПРАЦІ.

1947/48 акад.р. УТГІ становить третій рік праці Інституту в Регенсбурзі - передостанній рік студій для наших студентів першого прийому. Цей рік був часом найбільшого організаційного розвитку нашої політехніки. У цьому році до наших основних факультетів: Агрономічно-Лісового, Інженерного й Економічного долучилися й розвинулися два нових (у Мюнхені): Ветеринарний, що спочатку повстав як відділ Агрономічно-Лісового, та Фармацевтичний - спочатку відділ Інженерного Ф-ту. Число семестрів усіх відділів факультетів становило в кінці року 25, а чинних членів лекторського персоналу в минулім році було 128 осіб, в тім: 35 професорів, 24 доцентів, 30 лекторів та 19 асистентів.

Кількість студентів на початку року доходила понад 800 осіб, але в кінці зимового семестру зменшилася до 677, а на кінець другого півріччя до 569.

1. Сектор Авдиторного Навчання.

Організаційний розвиток факультетів супроводився розширенням їх учбових закладів та збільшенням обсягу фахового навчання, зв'язаного з поширенням вправ та праць практичного значення. Недостатність власних об'єктів, що могли б служити для практичного підготовки студентів, деканати й керівники катедр та члени лекторського персоналу старалися заступити працями в німецьких закладах і підприємствах та екскурсіями, як і використовували об'єкти таборових господарств. Проте скрізь, де тільки було можливо, організовувалися власні навчальні заклади.

Деканат Агрономічно-Лісового Ф-ту ще в минулім році заорендував на суміжнім з таборовим Оселем полі невелику ділянку (1/2 га), де в літі 1948 р. культивувалося 429 видів і сортів різних рослин, що частинно їх було розведено з насіння українського й американського походження. Тут було: 140 видів польових культур, 52 вида баштанових, 97 видів городних, 20 видів нектародайних, 76 видів лікарських та ароматичних, 10 видів технічних, 21 вид садових та 23 види лісових порід. Грядки цього поля були не тільки показними для студентів, але й місцем для дослідів та практичних вправ.

Ознайомлення як з самими сільськогосподарськими машинами, так і працею з ними студенти-агрономи переводили в суміжнім німецьким маєтку і в тракторно-ремонтному варстаті Пфенштіль, а ветеринарну практику мали в худобор, належної таборянам в Оселі. Лісівники старших семестрів, використовувачи дозволи німецьких лісових урядів, відбували в лісі встанов-

лені плянами кількатижневі практичні праці з лісовирощення, лісовпорядження й лісокористування. Загальні геодезійні справи в полі, геодезійні поміри, зв'язані з проектами дорожнього будівництва та інші практичні праці - усе це, даючи студентам лісівникам, агрономам та будівельникам додаткові вміння до основних фахів, озброювало їх разом з тим для майбутнього - в пошукуванні праці на еміграції. Екскурсії в окремі німецькі установи (агрономічний факультет у Фрайзінгу) та підприємства (молочарні заклади, тартаки); та в суміжні й гірські ліси Баварії доповнювали для агрономів та лісівників студії при УТГІ.

Студенти будівельники старших семестрів Інженерного Ф-ту також наближаються до закінчення своїх фахових студій. Прослухавши спеціальні дисципліни, вони під керівництвом професорів приступили до складення проектів на теми своїх майбутніх інженерських праць - з загального й спеціального будівництва, деревляних та металевих конструкцій, проектування будов, праць по залізо-бетону та інше. Майбутні інженери-хеміки мають можливість переводити свої фахові практичні справи й дослідження в хемічний лабораторії при Інженерному Ф-ті, що нині займає три невеличкі кімнати на Лабльштрассе (Регенсбург). Тут же працюють і студенти Агрономічно-Лісового Ф-ту. У цій невеличкій лабораторії у минулому акад. році мали можливість відбутися практику 237 студентів-хеміків, агрономів та лісівників, переводячи справи як із загальної хемії (неорганічної, органічної та аналітичної) так і з різних прикладних галузей хемії: агрохемії, біохемії, хемічної технології сільсько-господарських продуктів (для агрономів) та дерева (для лісівників). Тут же переводилися дипломові лабораторні праці та деякі наукові й практичні дослідження.

У хемічній лабораторії Фармацевтичного Ф-ту, що за має велике приміщення на Фюрхштрассе в Мюнхені, з відкриттям у минулому році У ІІ семестрів цього Ф-ту обсяг лабораторних завдань і праць значно поширився. Крім загальної хемії, тут прийшли справи з фармацевтичної хемії, з хемічної технології фармацевтичних препаратів та з хемії споживчої. Тут провадять свої дослідження кандидати на ступінь доктора фармації. У цій лабораторії працює більше двох соток студентів та абсолювентів Фармацевтичного Ф-ту.

На Ветеринарному Ф-ті (у Мюнхені) на початок минулого акад. року справи в приміщеннях для всіх трьох семестрів були залагоджені, і всі нові дисципліни (У І УІ семестрів) були обладнані. Факультет збагатився навчально-допоміжним приладдям (таблицями, інструментами та ін.) та поширив свої учбово-допоміжні установи - лабораторії з загальної й фізіологічної хемії, фізіології, про сектор. Практичні справи з м'ясознавства провадилися в німецькій різні у Мюнхені, в патологічній анатомії й хірургії в Утилізаційному заводі в Мюнхені, з положництва й внутрішніх хвороб провадилися на всіх видах тварин в таборі Фрайман-Варнер Казерне.

Допоміжними об'єктами для ботанічних і зоологічних студій були великий ботанічний сад та зоопарк у Мюнхені.

На Економічному Ф-ті прийшли на порядок дня семінари (економічні й соціологічні), при визначенні мов звернено увагу на ознайомлення студентів з економічною лектурою в чужих мовах.

Для уточнення й погодження напрямку та змісту передбачених плянами навчання високошкільних викладів на всіх Факультетах в минулім році було розроблено докладні програми навчання для тих дисциплін, що за плянами навчання прийшли вже на чергу.

Такі програми розроблено вже більше як для 200 дисциплін, при чому найбільшу продукційність виявив Агр.-Лісовий Ф-т, що майже закінчив працю для всіх семестрів (для 97 дисциплін); на інших факультетах праця продовжується.

У наступнім акад. році мали б закінчити свої студії студенти останніх річників усіх факультетів УТГІ - в кількості 73 осіб та підготуватися й скласти дипломні іспити абсолювенти з минулого року в кількості коло 160 осіб. Отже, поза проблемою продовження студій молодших річників, новий акад. рік рішатиме долю більше як двохсот майбутніх нових фахівців у різних галузях техніки й економіки, що мали б саме у цім році завершити свої фахові студії або стати до фахового іспиту. Завершення освіти всіх цих молодих фахових сил зв'язане з станом нашого УТГІ - його існування й праці. Вже тому нашим завданням стає взяти всіх зусиль для можливо нормального продовження праці нашої школи в наступні, як також і дальші роки.

Очевидно, що це ж лежить і в загально-українських інтересах. Це є справа не тільки професури й студентства УТГІ, а всього нашого громадянства. В сучасних тяжких умовах наших власних сил та засобів може й не вистачити. Від відношення організованних громадських сил до справ нашої школи й долі нашого студентства в значній мірі залежатимуть і дальші наші успіхи та неуспіхи.

2. Сектор Позаочного Навчання.

Цей Сектор продовжував розвивати свою працю в декількох напрямках: 1) виготовлення нових рукописів, 2) розмноження як нових, так і раніше виданих, але вже вичерпаних, підручників, 3) розповсюдження підручників і 4) педагогічної чинності - провадження позаочного навчання й іспити. 5) Нове організаційне поширення Сектора виявилось в створенні закордонних представництв - посередництв між УТГІ, з одного боку, та місцевим громадянством і студійниками - з другого боку. У минулім році було виготовлено 12 нових курсів, з чого на Агрономічно-Лісовий Ф-т припадає 10. Автори докладають ще 5 курсів. У портфелі Деканатів у стадії редагування знаходиться 27 курсів (Агр.-Ліс. -7, Інжен. -11, Економ. -9),

деякі з них дуже капітальні праці.

У тім же році було розміщено 12 курсів (Агр.-Ліс.-4, Інжен. - 3, Економ. -5) разом на 109 аркушів. (Крім того Агр.-Ліс. Т-во видало 2 курси на 31 арк., - разом 14 курсів на 140 аркушів).

За відчитний рік розійшлося 3532 підручники, з того безплатно (школи, бібліотеки, преси, пропаганда) 509. Найбільше підручників було продано без керівництва студіями. Набули підручники з керівництвом студійми 227 осіб, що записалися на 681 курс. Широка маса емігрантів цікавилася, головню, дисциплінами практичного характеру (англ. мова, садівництво, городництво, пасічництво, миловарство), а студентство - політичними, правничими й історичними дисциплінами та українською культурою. Студійних вирав було надіслано 1920, а позаочних іспитів складено 46.

Слідуючи за пересуненням нашої еміграції з Німеччини в інші країни, УТГІ відкрило своє представництво в Англії, Бельгії й Канаді та дало уповноваження для Аргентини й Венесуели. Найінтенсивніше працює представництво в Англії.

Доля Сектора Позаочного Навчання зв'язана з долею цілого УТГІ. Але цей сектор міг би існувати й незалежно від інших секторів Схвалений Сенатом правильник цього сектора дає йому можливість провадити свою працю більш-менш автономно.

3. Науковий Сектор.

Крім педагогічної праці лекторський персонал провадив також наукову працю, зосереджену в УТГІ в Науковому Секторі. На зовні це виявилось в наукових доповідях (у звітнім році в УТГІ відбулося 14 наукових доповідей) та в виготовленні інформаційних розвідок з науки, техніки й економіки України, що призначені для вміщення в "Енциклопедії Українознавства". Ідучи на зустріч ініціативі членів Ректорату УТГІ, редакція "Енциклопедії Українознавства" погодилася на запровадження до складу Е.У. окремого розділу: "Агрикультура, лісівництво й техніка", в розробленні розвідок до цього розділу взяло участь коло 30 членів лекторського персоналу УТГІ. - Нині закінчується друком: "Наукові Записки УТГІ", розміром коло 15 друк.аркушів, де вміщено 10 оригінальних розвідок, наукова хроніка та 3 більші біографічні замітки.

Члени лекторського персоналу УТГІ виготовляли також високошкільні підручники:

- 1) Доц. Т. Буката - Галенова фармація
- 2) Проф. Е. Вертипорок - Anorganische Chemie
- 3) Проф. В. Городецький - Загальне кліборобство
- 4) Доц. А. Зозуля - Соціальне забезпечення
- 5) Проф. Б. Ізаницький - Дендрологія
- 6) Доц. П. Клименко - Висша математика

- 7) Проф. С. Комарецький - Органічна Хімія
- 8) Проф. С. Крашенинніков - Зоологія
- 9) Проф. Б. Лисянський - Технічна фізика, Част. I - Механіка
- 10) Проф. Г. Махів - Ґрунтознавство
- 11) Лект. Ю. Нецадименко - Спеціальна торговельна кореспонденція
- 12) Проф. В. Панасенко - Фітопатологія с.г. й лісова
- 13) Лект. інж. Ю. Пирогів - Техніка банкової справи
- 14) Проф. І. Розгін - Патологічна фізіологія ч. 2
- 15) Доц. М. Стахів - Адміністративне право
- 16) Проф. І. Цанко - Мікробіологія
- 17) Проф. Е. Шулежко - Теоретична механіка ч. 1

Крім того ціла низка підручників вже близька до закінчення.

Поза УТГІ наукова чинність лекторського персоналу виявилася такою ж як у наукових доповідях, так і в публікаціях. З цих останніх нам, наприклад, відомі: проф. П. Шулежко, До розв'язання проблеми Ейлера; Dr. Ing. N. Efremov, Die Entwicklung der chemischen Elemente, II T., München; A. Sirotenko, Repetitorium aus der Allgemeinen und Anorganischen Chemie; Prof. Ing. Zajcev, Über Phosphatide, Molk. Zeitung, Sept. 1948, Über die Auswahl der gehärteten Öle u. ihre Einwirkung auf die Konsistenz von Margarine; Seifen, Öle, Fette, Wachse, Augsburg, 1.2.1948.

Низка членів лекторського персоналу відійшла від УТГІ і провадить науково-дослідну й фахову працю в інших краях, куди їх було закликано різними установами. У З'єднаних Державах Північної Америки працюють професори: В. Савицький, О. Харечко-Савицька, З. Храпливий; в Аргентині: професори: М. Бучковський і П. Рокіцька, інж. Б. Баранів; в Венеції: інж. В. Коваль; у Бельгії: доц. П. Зелений; в Іспанії - проф. О. Архимович.

4. Сектор Середніх Шкіл та Курсів.

Діяльність Сектора середніх і нижчих фахових шкіл та фах. курсів розпочалася в вересні-жовтні 1945 р., коли УТГІ, йдучи на зустріч життєвим потребам української еміграції в набутті практичних фахових відомостей, виділив із свого складу спеціальну комісію, яка мала завданням - організацію фахових курсів в різних українських таборах, забезпечення цих курсів викладавими силами та педагогічне керівництво.

З часом, в міру зросту зацікавлення суспільства, мережа цих учбових закладів так розгорнулася, що повстала потреба створення при УТГІ окремого сектору середніх і нижчих фахових шкіл та фахових курсів. Сектор складається з Керівника Сектору (Проректор), Головного Інспектора та трьох факультетських інспекторів.

Діяльність Сектору протягом його існування виявилася: 1) в розробленні навчальних планів і програм навчання для різних типів фахових шкіл та курсів, 2) в інспектуванні та методично-

педагогічному керівництві шкіл і курсів, що входили в мережу учбових закладів УТГІ і В) від 1947 р. на доручення культурно-освітнього відділу ЦПУЕ інспектування тих шкіл та курсів, що були зорганізовані управами окремих таборів та були підпорядковані ЦПУЕ.

Відповідно до потреб сучасності, як і з перспектив на майбутнє української еміграції виготовлено і розроблено учбові плани та програми навчання для 12 різних типів шкіл та 43 типів фахових курсів, а саме:

по Агроном.-Ліс. Ф-ту	для 5 шкіл та 16 курсів
І Економ.	" " 5 " " 4 "
" Інженер.	" " 2 " " 23 "
Разом	12 " " 43 "

За час існування Сектору Фахових Шкіл і Курсів (від жовтня 1946 р.) заініційовано і з'організовано в Регенсбургу 2 в'їзди директорів Фахових Шкіл і Курсів та представників Культ.-Освіт. відділу ЦПУЕ - один в 1947 і другий в 1948 році. Сектор співпрацював з Відділ. Культ. й Освіти ЦПУЕ, з Головою Переселенчої Базою, Союзом Інженерів, Секцією Агрономів, Учительською Громадою та Спільною Професійною Спільнотою -

В. ДОДАТКОВІ ВІДОМОСТІ.

5. Адміністративні органи.

На Васіданнях Професорської Ради УТГІ та Професорських Рад Факультетів, що відбувалися 21 і 22 листопада 1947, було обрано такі органи:

Ректорат: Ректор - проф. В. Іваницький, Проректори: І. проф. В. Доманицький, ІІ. проф. М. Вайцев, Секретар Проф. Ради - проф. Р. Димінський.

Науковий Сектор: Керівник - проф. В. Панасенко, секретар - доц. П. Велений (був до квітня 1948 р.)

Референти від Факультетів: Агр.-Ліс. - проф. Г. Махів, Ветерин. - проф. З. Радвимова, Інженер. - проф. Г. Лук'янченко, Економіч. - проф. Ю. Павликовський.

Декарати: 1) Агр.-Ліс.: Декан - проф. І. Драбатий, Проректори: І - проф. В. Боженко, ІІ - проф. З. Городецький, Секр. - доц. П. Никитин. - 2) Інженерний: Декан - проф. С. Комаренський, Проректори: І. доц. В. Шпіка, ІІ - доц. О. Антонів, секр. В. Баллиський. - 3) Економічний: Декан - проф. Л. Шрамченко, Проректори: І. доц. К. Ніщенко, ІІ - доц. Г. Денисенко, секр. - доц. Я. Зозуля. - Протягом 1947/48 акад. року організувалися два нових факультети: 4) Ветеринарний: Декан - проф. І. Розгін, Проректор - доц. Я. Вакуленко. - 5) Фармацевтичний: Декан - проф. Е. Зертипорок.

Сектор Середніх Шкіл та Курсів. Головний Інспектор, призначений Сенатом: доц. М. Каплистий, півніше лект. О. Зінцерський. Факультетські інспектори: Агр.-Ліс. - доц. М. Ворожський, Інж. - лект. О. Зінцерський, Економ. - проф. С. Драгоманів.

Службовий персонал складався з 12 осіб.

Протягом минулого року відбулося 28 засідань Ректорату та 16 засідань Сенату.

6. Професура.

У минулім році склад чинного лекторського персоналу становив 128 осіб, що за факультетами розподілялися так:

Факультети	Професори	Доценти	Лектори	Асистенти	Разом	
1. Агр.-Ліс.	10	11	15	6	42	Фактично наоок-
2. Інженерн.	9	5	13	2	29	ремки Ф-тах
3. Економіч.	6	3	6	-	15	кількість вик-
4. Ветерин.	5	4	4	4	17	ладовців була
5. Фармацевт.	5	1	12	7	25	більша, бо вик-
						ладали члени
						лект. персоналу
						ще й з інших
Всього	35	24	50	19	128	факультетів.
%	27%	19%	39%	15%	100%	

Кількість годин викладів та вправ становила:

	Факультети					Разом
1947/48	Агрон.- Лісов.	Інж.	Екон.	Ветер.	Фармац.	
Зим. сем.	8947	1651	1226	1080	1168	9072
вправи	642	272	-	187	2859	3960
	4589	1923	1226	1267	4027	18032
Літ. сем.	8543	1981	1009	1011	943	8487
вправи	1063	829		252	3136	4730
	4606	2310	1009	1263	4079	13267
Рік-вик-	7490	3632	2235	2091	2111	17559
лади						
вправи	1705	601	-	439	5995	8740
Разом	9195	4233	2235	2530	8106	26292

Коли рахувати за рік 25 х 2 семестрів чинних, то на кожен семестр припадає коло $851 + 175 = 526$ годин.

Пересічне навантаження одного члена лекторського персоналу (крім асистентів) по окремих факультетах за рік було (в годинах викладів та вправ): 1) Агр.-Лісовий Ф-т $208 + 47 = 255$, 2) Інженерний $135 + 22 = 157$, 3) Економічний $149 + 0 = 149$, 4) Ветеринарний $161 + 84 = 245$, 5) Фармацевтичний $117 + 333 = 450$, а пересічно для всіх факультетів $161 + 80 = 241$.

7. Студентство за літні півріччя
Розподіл за семестрами по Факультетах

Семестри	Агр. - Ліс.	Інженерн. будів. хем.	Економ.	Ветер.	Фармац.	Зсього
II -----	21	40 8	10	28	43	150
III -----	22	- -	-	-	29	51
IV -----	22	27 8	7	29	21	114
V -----	15	- -	8	-	-	18
VI агр. 18+лісн.	17	35	7	18	120	194
VII " 19+" 8	27	- -	-	15	-	42
Разом	142	81 16	27	90	218	569
		97				

На одного члена лекторського персоналу (крім асистентів) припадало студентів:

На Агрономіч.-Лісовому Ф-ті	- 3,9
" Інженерному "	- 3,6
" Економічному "	- 1,8
" Ветеринарному "	- 7,0
" Фармацевтичному "	- 11,7
а пересічно на всіх факультетах	- 5,2

8. Сектор Позаочного Навчання

Разом з Агр.-Лісовим Т-ом: Загальний стан розмножених протягом трьох років підручників виглядає так:

	1945/46	1946/47	1947/48	Разом
Курсів	6	19	14	39
Сторінок	1192	3088	1400	5680
Аркушів	119	309	140	568

Протягом року вписалося студійників в керівництвом:

Агроном.Ф-т	82 осіб	82 предметів	(12%)
Інженер. "	24	24	(3%)
Економ. "			
а) Екон.Ф-т I сем.	23	252	
б) З.Шк.Держ.Наук	17	170	
в) Курси Журнал.	12	84	
г) " Україновн.	1	6	
г) Англ. мова	32	32	
д) інші	31	31	
Разом			
Економ.Ф-т	121	575	(85%)
А всього по трьох Факультетах	227	681	(100%)

Щодо територіального розміщення студійників, то до кінця 1947 р. вони були майже виключно з Америк. й Британ. Зон Німеччини.

Починаючи з весни 1948 р. збільшується число студійників з Англії, Канади, Бельгії

9. Науковий Сектор.

Відбулися Наукові Засідання з такими докладами:

Дата	Секція	Референт	Тема
17 січ. 1948	Інженерна	Інж. Синявська	Агресивна роль природних вод
28 січня	Економічна	Проф. С. Драгоманів	Громадська свобода і майбутнє Європи
31 січня	пленум-ювілей	Проф. Л. Шрамченко Проф. Г. Махів	Проект Земельної Реформи в Україні. Історія України за останні 25.000 років
7 лютого	Агр.-Ліс.	Проф. І. Розгін	Мінливість бактерій під впливом біологічних чинників.
14 лютого	пленум	Проф. С. Драгоманів	Об'єднана Європа
6 березня	Агр.-Ліс.	Інж. Герасименко	Парагвай. Географ.-Екон. нарис
17 квітня	Інженер.	Інж. Пеленський	200-річчя цукрової промисловости
16 травня	Урочистий	Проф. З. Доманицький	Роль проф. Б. Іваницького в науці про Укр. ліс.
	пленум	Проф. Б. Іваницький	Українське лісівництво
		Проф. Г. Махів	Проблема полезахисного заліснення в степу.
		Доц. П. Нікітін	Стан лісового господарства в Україні.
29 травня	Агр.-Ліс.	Проф. М. Зайцев	Новини з хемічної технології дерева.
		Проф. Г. Махів	Бавовник в Україні.

10. Сектор Середніх Шкіл та Курсів.

Розподіл та склад цих шкіл та курсів за три роки виглядає так:

Факультети	Роки	Школи	Курси	Разом закладів	учнів	учителів
Агр.-Лісовий	1945/46	4	17	21	545	137
	1946/47	10	24	34	996	218
	1947/48	6	22	28	847	196
Інженерний	1945/46	8	8	11	436	21
	1946/47	9	14	23	1012	119
	1947/48	5	16	21	1103	94
Економічний	1945/46	4	2	6	199	41
	1946/47	5	5	10	336	78
	1947/48	5	7	12	863	73

Р а в о м
на всіх факультетах

Роки	Школи	Курси	Разом закладів	Учні	Учителів
1945/46	11	27	38	1178	199
1946/47	24	43	67	2344	415
1947/48	16	45	61	2313	363

За цілий час видано свідоцтв, що зареєстровано в канцелярії УТГІ - 1616.

11. Загальні справи й перспективи УТГІ.

З внутрішнє життя УТГІ йшло по окремих семестрах відповідно до многосторонніх завдань УТГІ - і згідно встановлених норм. З окремих подій слід відмітити традиційне академічне святкування - 16 травня 1948 / 26-та річниця УТГІ-УГА /, два наукових ювілеї (31.1.1948), зв'язаних з 60-літтям проф. Г. Махова та 70-літтям проф. Л. Шрамченка та наукове засідання, присвячене українському лісівництву у зв'язку з 70-літтям проф. Б. Іваницького (16 травня 1948).

У цій же році - 21 грудня 1947 р., у Регенсбурзі з ініціативи УТГІ відбулася пресова конференція, що їй було влаштовано з метою нав'язання ближчих стосунків з пресою. Головним предметом конференції було ознайомлення представників преси з життям і працею УТГІ. На конференції прибули: Голова Відділу Культури і Освіти ЦПУЕ проф. Л. Білецький, од Редакції час. "Час" - ред. М. Сосновський, од ред. час. "Наше життя" - інж. С. Дозгаль і Б. Феденко, представник час. "Неділя" - ред. Барагура, од ред. "Вісника Оселі" (Регенсбург) П. Дурбак, од закордонних часописів - проф. С. Драгоманів.

Поза звичайними академічними й видавничими справами Ректорат і Сенат УТГІ залагоджували поточні справи нашого буття тут - матеріального стану УТГІ, положення професури в таборі, та вживаючи заходів до легалізації школи в рамках німецького права. Остання справа стала майже безнадійною. Матеріальний стан УТГІ у зв'язку з валютною реформою дуже погіршився. А загальні тенденції еміграційної проблеми провадять до крутого звороту в стані, напрямак праці та самого географічного положення УТГІ. Від'їзд професури, студентства, погіршення матеріального стану, активізацій переселення ДП - усе це ті тенденції й факти, що вимагають багато й тяжких заходів для того, щоб в Європі чи за океаном УТГІ - в тім чи іншій вигляді - нашло своє місце в новім житті. Тому Ректорат і Сенат УТГІ в минулім році старався забезпечити дальше існування УТГІ через: 1) створення продукційної с.-господ. бази в іншій країні, зв'язуючи з нею й завдання науково-дослідного характеру; 2) частковий переїзд персоналу УТГІ для розпочаття видавничої чинності в країні з дешевою валютою; 3) розбудову представництв УТГІ в інших краях; 4) одержання авію. Але сучасні злі матеріальні обставини ставлять перед нами і проблему можливої - коли не цілковитої, то часткової ліквідації УТГІ. - Про це академічні органи повідомили наше студентство на зборах, а до громадянства звернулися з відозвою.

Нашим дальшим завданням є: по можливості продовжувати працю тут і творити матеріальну й правну бази в краях з більш сталою кон'юктурою для продовження чинності УТГІ.

Наше побажання до тих членів лекторського персоналу, що могли б від'їхати з причин особистого характеру в інші країни, - тримати зв'язок з УТГІ і в чім можливо допомогати з міркувань не тільки товариських, але й національно-культурних.

А нашої надії на збереження УТГІ є потреба в його дальшій культурній праці для розсіяної по світу української еміграції, співчуття й підтримка цієї праці з боку деяких українських громадянських сил, а, головню, наша власна воля й, може, впертість.

26.9.1948

Проф. Др. Б.Іванецький
Ректор

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ (УТГІ) РЕГЕНСБУРГ
СЕКТОР ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ
оголошує пис на такі НОВІ курси:

1. Проф. Я. Вітвіцький та Др. О. Коноваленко - С у б тр о п і ч -
н і к у л ь т у р и - стор. 188, рис. 120. Студ. такса
24 н.м. (вписове 2 н.м., за навчання й підручник - 22 н.м.)
2. Проф. Др. О. Архимович - К у л ь т у р а к а в и - 4 лек-
ції (20 стор. цикл. друку).
Студ. такса - 6.- н.м. (вписове - 2.- н.м., за навчання й
підручник - 4.- н.м.)
3. Проф. Др. О. Архимович - К у л ь т у р а б а в о в н и к а -
4 лекції (20 стор. цикло-ст. друку). Студ. такса - 6 н.м. (впи-
сове 2 н.м., за навчання й підручник - 4 н.м.)
4. Проф. Інж. Л. Фролов - Хемічна Технологія води - Фабрикація
погод. напоїв - 9 лекцій (69 стор. цикл. друку). Студ. так-
са - 9.50 н.м. (вписове 2 н.м., за навчання і підручник -
7.50 н.м.)
5. Лект. М. Славінська - Ф р а н ц у з ь к а м о в а - поперед-
ній впис на перший комплект студ. матеріалу - 5 лекцій (30
стор. цикл. друку), вписове 2 н.м. і за лекції 10 н.м. Цілий
курс матиме 42 лекції і коштуватиме 36 н.м. (вписове 2 н.м.,
за навчання і підручник - 34 н.м.)
УВАГА! При вписі на два й більше курсів вписове 2 н.м. пла-
титься ОДИН РАЗ.

Вписи на позаочний Економічний Факультет, Високу Школу
Державних Наук, Курси Українознавства, Англійської мови,
Садівництво, Городництво і інші раніш оголошені курси
приймаються без обмеження терміну впису.

Жадайте проспекти і програми! Інформації та ширші пояснен-
ня подає Секретаріят Сектора за надісланням поштових знач-
ків на відповідь.

Зголошення та грошеві перекази надсилати:

Ukrainisch Technisch-Wirtschaftliches
Institut
Regensburg, Ganghofer-Siedlung,
Paul Heysestr. 2,
Deutschland / Bayern.